

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

2/2011

OBSAH**Stanoviská vo veciach trestných**

- 15. Zákaz reformatio in peius pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. v konaní o odvolaní podanom v prospech obžalovaného** - „ak obžalovaný pokračuje v zavinenom neplnení vyživovacej povinnosti v zmysle § 207 Tr. zák. aj po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa a odvolacie konanie prebieha len na základe odvolania podaného výlučne v jeho prospech, nemôže odvolací súd aplikovať ustanovenie § 122 ods. 13 veta druhá Tr. zák. Došlo by tým k porušeniu zákazu reformatio in peius, ako zásady spravodlivého procesu vyjadrenej v § 322 ods. 3 vete druhej Tr. por. v zmysle ktorej sa zmena k horšiemu môže prejaviť najmä v skutkových zisteniach, napr. vo väčšom rozsahu spáchanej trestnej činnosti, v použitej právnej kvalifikácii, v druhu a výmere trestu, v druhu a forme ochranného opatrenia“ 3
- 16. Výpočet doby rozhodujúcej pre splnenie formálnej podmienky na podmienené prepustenie pri postupne uložených a celkom nevykonaných trestov odňatia slobody** - „pri postupne uložených, nariadených a ešte celkom nevykonaných trestov odňatia slobody pre výpočet doby rozhodujúcej pre splnenie formálnej podmienky podľa § 66 ods. 1 a § 67 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. je smerodajný súčet dĺžky týchto trestov a odsúdený musí ako podmienku pre možnosť podmieneného prepustenia vykonať súčet pomerných častí všetkých dotknutých trestov, určených podľa právnej kvalifikácie skutkov v jednotlivých odsudzujúcich rozsudkoch v súlade s § 66 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. a § 67 Tr. zák. Doba výkonu trestu odňatia slobody minimálne v takto určenej dĺžke je potom posudzovaná z hľadiska splnenia materiálnej podmienky podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. vo vzťahu ku všetkým dotknutým trestom“ 6
- Rozhodnutia vo veciach trestných**
- 17. Odvolacia námietka z hľadiska rozhodovania o uznaní cudzieho rozhodnutia. Podmienka obojstrannej trestnosti** - I. Odvolacia námietka obvinenej osoby, že chce vykonať trest odňatia slobody v Českej republike, kde spáchala trestnú činnosť, je z hľadiska rozhodovania o uznaní cudzieho rozhodnutia podľa ustanovení V. časti, III hlavy, prvého dielu Trestného poriadku (§ 515 až § 521) právne irelevantná. II. Podmienka obojstrannej trestnosti v zmysle § 516 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nie je naplnená, ak inkriminovaný skutok, skúmaný in concreto, je výslovne viazaný na rozhodnutie príslušného orgánu cudzieho štátu a vzťahuje sa výlučne na územie tohto štátu. Uznanie takéhoto rozhodnutia s tým, že aj v treste vyhostenia, uloženého súdom cudzieho štátu, sa bude pokračovať na území Slovenskej republiky by znamenalo vyhostenie občana Slovenskej republiky z jej územia, čo je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (č.l. 23 ods. 4). 9
- 18. Požiadavka „zákonného pomenovania“ trestného činu v zmysle § 163 ods. 3 Tr. por.** - požiadavka „zákonného pomenovania“ trestného činu v zmysle § 163 ods. 3 Tr. por. vyžaduje, aby súd vo výroku o vine konkrétne určil druh trestného činu podľa kritérií uvedených v § 9 Tr. zák., t.j. „prečin“ alebo „zločin“, prípadne „obzvlášť závažný zločin“ (§ 11 ods. 3 Tr. zák.) a uviedol aj príslušné pomenovanie trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. 12
- 19. Subjekt rozhodujúci v súdnom konaní o väzbe zatknutého obvineného** - v súdnom konaní podľa tretej časti Trestného poriadku – s výnimkou postupu podľa § 348 ods. 1 písm. a/Tr. por. – nemôže o väzbe zatknutého obvineného rozhodovať sudca, ako sudca pre prípravné konanie, pretože jeho procesná jurisdikcia, vymedzená § 10 ods. 3 Tr. por. končí podaním obžaloby (§ 10 ods. 15 alinea tretia Tr. por.); môže však o väzbe rozhodovať ako predseda senátu..... 14
- 20. Náležité naplnenie práva na obhajobu z hľadiska „rovnosti zbraní“** - Od páchatel'a trestného činu, u ktorého sú dôvodné pochybnosti o jeho duševnom zdraví, nemožno reálne očakávať, že je,

a bude schopný náležite realizovať svoje právo na obhajobu. Preto je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaručiť mu riadny a spravodlivý proces dôsledným rešpektovaním ustanovenia § 37 ods. 2 Tr. por. Ak tak policajt, prokurátor alebo súd nepostupujú už od zistenia okolností svedčiacich o dôvodoch povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Tr. por., porušujú zásadným spôsobom nielen právo obvineného na obhajobu, ale aj zásadu „rovnosti zbraní“, ktorá musí byť v každom štádiu trestného konania dodržaná a v konaní realizovaná..... 16

- 21. Právne účinné vzdanie sa práva na preštudovanie spisu obvineným. Dôvod na (ne) odmietnutie obžaloby. Všeobecná povinnosť svedčiť** - I. Obvinený sa môže právne účinne vzdať práva na preštudovanie spisu až potom, keď policajt považuje vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie za skončené a jeho výsledky za postačujúce na podanie návrhu na obžalobu alebo na iné rozhodnutie a ako mu bol oznámený dátum, čas a miesto vykonania tohto úkonu. Ak sa obvinený vzdal práva na preštudovanie spisu, hoci neboli splnené uvedené požiadavky zákona, vzdanie sa tohto práva obvineným je právne neúčinné.
- II. Nedodržanie kontradiktórneho postupu pri výsluchu svedkov, ktorí nie sú vo vzťahu k obvinenému osobami uvedenými v ustanovení § 130 Tr. por., nie je samo osebe dôvodom na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi podľa § 241 ods. 1 písm. c/ alebo podľa § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por.
- III. Pre svedkov, ktorí nie sú vo vzťahu k obvinenému osobami uvedenými v ustanovení § 130 Tr. por., platí všeobecná povinnosť svedčiť podľa § 127 Tr. por. bez možnosti odoprieť výpoveď podľa § 130 ods. 1 Tr. por., preto tiež nie je na mieste už v tomto štádiu preskúmania obžaloby alebo predbežného prejednávania obžaloby prejedukovať, že takíto svedkovia na hlavnom pojednávaní odmietnu vypovedať, zmenia výpovede, zomrú alebo sa na hlavné pojednávanie nedostavia. 19
- 22. Žaloba na ochranu osobnosti z hľadiska podmienok na vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania** - žaloba na ochranu osobnosti podaná obžalovaným v občianskoprávnom súdnom konaní proti predsedníčke senátu, ktorý pojednáva trestnú vec obžalovaného, sama osebe nespĺňa zákonné podmienky uvedené v § 31 ods. 1 Tr. por. na jej vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej veci..... 24
- 23. Konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu v zmysle § 39 ods. 4 Tr. zák. je osobitným procesným trestnoprávnym spôsobom konania, ktorý vylučuje aplikáciu ustanovenia § 38 ods. 8 Tr. zák.** - Konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu v zmysle § 39 ods. 4 Tr. zák. je osobitným procesným trestnoprávnym spôsobom konania, predstavujúcim také špeciálne mechanizmy, ktoré nie sú kompatibilné s ustanovením § 38 ods. 8 Tr. zák. Preto na schválenie navrhovaného trestu súdom podľa § 39 ods. 4 Tr. zák. nie je možné aplikovať ustanovenie § 38 ods. 8 veta za bodkočiarkou Trestného zákona. 27
- 24. Oneskorené podanie odvolania – podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por.** - Ak obvinený podal odvolanie až po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania a v dôsledku toho odvolací súd nemohol preskúmať rozsudok súdu prvého stupňa, a preto odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. por. zamietol ako oneskorene podané, nie je proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie (§ 368 ods. 1 Tr. por.), okrem prípadu, ak by obvinený v dovolaní namietal, že odvolanie nebolo podané oneskorene, a preto je naplnený dovolací dôvod spočívajúci v zamietnutí riadneho opravného prostriedku bez splnenia procesnej podmienky na také rozhodnutie (§ 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por.)..... 30

15. STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu zákona v otázke aplikácie ustanovenia § 122 ods. 13 Tr. zák. pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. so zreteľom na zásadu zákazu reformatio in peius v zmysle § 322 ods. 3 vety druhej Trestného poriadku, sp. zn. Tpj 102/2010, prijaté 6. decembra 2010.

„Ak obžalovaný pokračuje v zavinenom neplnení vyživovacej povinnosti v zmysle § 207 Tr. zák. aj po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa a odvolacie konanie prebieha len na základe odvolania podaného výlučne v jeho prospech, nemôže odvolací súd aplikovať ustanovenie § 122 ods. 13 veta druhá Tr. zák. Došlo by tým k porušeniu zákazu reformatio in peius, ako zásady spravodlivého procesu vyjadrenej v § 322 ods. 3 vete druhej Tr. por. v zmysle ktorej sa zmena k horšiemu môže prejaviť najmä v skutkových zisteniach, napr. vo väčšom rozsahu spáchanej trestnej činnosti, v použitej právnej kvalifikácii, v druhu a výmere trestu, v druhu a forme ochranného opatrenia“.

O d ô v o d n e n i e :

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rámci činnosti podľa § 21 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na podnet trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Nitre zistil rozdielny výklad a aplikáciu § 122 ods. 13 Tr. zák. v súvislosti s trestným činom zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. so zreteľom na zásadu zákazu reformatio in peius v zmysle § 322 ods. 3 vety druhej Tr. por., v rozhodnutiach senátov Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 To 13/2010 a sp. zn. 1 To 37/2010.

Senát krajského súdu v Nitre rozsudkom z 1. júna 2010, sp. zn. 2 To 13/2010, podľa § 321 ods. 1 písm. b/, ods. 3 Tr. por. na odvolanie len obžalovanej proti výroku o vine a treste zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Nové Zámky a obžalovanú uznal za vinnú z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. v podstate na skutkovom základe, že zavinene neplnila svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť voči svojim dvom maloletým deťom a od 9. januára 2008 do 1. júna 2010 (t.j. do času, pokiaľ sa súd druhého stupňa neodobral na záverečnú poradu) jej vznikol dlh na výživnom nie v sume 1 211,69 eur ako ustálil súd prvého stupňa, ale v sume 1 351,52 eur.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní obžalovanej zistil, že dlžné výživné neuhradila a zároveň pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaná, pretože vyživovaciu povinnosť si neplní aj naďalej, čím jej za obdobie od 1. septembra 2008 do 1. júna 2010 vznikol dlh na výživnom v sume 1 351,52 eur. Poukázal na ustanovenie § 122 ods. 13 Tr. zák., podľa ktorého ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný, aj po vznesení obvinenia, posudzuje sa také konanie od tohto procesného úkonu ako nový skutok; to neplatí, ak ide o trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207. V takom prípade ide o pokračovanie konania až do doby, kým je vyhlásený rozsudok súdu prvého stupňa alebo pokiaľ sa súd druhého stupňa neodobral na záverečnú poradu.

Iný senát Krajského súdu v Nitre uznesením z 28. septembra 2010, sp. zn. 1 To 37/2010, podľa § 319 Tr. por. odvolanie obžalovaného podané proti rozsudku Okresného súdu Nitra z 19. apríla 2010, sp. zn. 4T164/2009, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. v podstate na skutkovom základe, že si ako otec maloletej neplnil svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť a za obdobie od 1. novembra 2002 do 31. októbra 2006 (s výnimkou doby, ktorú trávil vo výkone trestu odňatia slobody) a od 1. januára 2008 do 19. apríla 2010 (t.j. do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa) dlhuje na výživnom 1 553,45 eur a za obdobie od 1. novembra 2006 do 31. decembra 2007 dlhuje na náhradnom výživnom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre sumu vo výške 325,30 eur, zamietol ako nedôvodné.

V odôvodnení uznesenia krajský súd najmä uviedol, že okresný súd na základe vykonaného dokazovania správne zistil skutkový stav veci a správne tiež kvalifikoval konanie obžalovaného. nezistiac žiadny právne relevantné a významné dôvody na zmenu napadnutého rozsudku, ktoré by boli obžalovanému na

prospech, jeho odvolanie zamietol, pretože zistil, že nie je dôvodné. Odvolací súd sa zaoberal aj ustanovením § 122 ods. 13 Tr. zák. a dospel k záveru, že vzhľadom na to, že odvolanie podal len obžalovaný, aplikácii tejto úpravy v odvolacom konaní bráni jedna zo základných zásad trestného konania – zákaz zmeny k horšiemu (zákaz reformatio in peius) upravená v § 322 ods. 3 vete druhej Trestného poriadku a táto zásada je nadradená úprave uvedenej v § 122 ods. 13 Tr. zák.

Na odstránenie rozdielného výkladu ustanovenia § 122 ods. 13 Tr. zák. prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 757/2004 o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v zmysle piatej časti, bodu 9 poznámok Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2010, č. Spr 1321/2009 a čl. 17 ods. 4 písm. d/ Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky trestnoprávnemu kolégiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu citovaného ustanovenia Trestného zákona (§122 ods. 13) v súvislosti s trestným činom podľa § 207 Tr. zák. so zreteľom na zásadu zákazu reformatio in peius v zmysle § 322 ods. 3, vety druhej Tr. por.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa čl. 15 ods. 3 citovaného rokovacieho poriadku požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovanej otázke Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, krajské súde v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Ústavný súd SR, právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, katedru trestného práva trnavskej univerzity v Trnave, Akadémiu PZ v Bratislave, Ministerstvo vnútra SR a Slovenskú advokátsku komoru.

Žiadosti o vyjadrenie vyhovel Krajské súde v Banskej Bystrici, Trenčíne, Trnave, Žiline, Prešove a v Nitre, Ministerstvo spravodlivosti SR, Generálna prokuratúra SR Ministerstvo vnútra SR a Katedra trestného práva trnavskej univerzity v Trnave.

Krajské súde, ktoré žiadosti o vyjadrenie vyhovel, aj Ministerstvo spravodlivosti SR, Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo vnútra SR a katedra trestného práva trnavskej univerzity v Trnave za správne a zákonu zodpovedajúce považujú právny názor vyjadrený v rozhodnutí Krajského súdu v Nitre z 28. septembra 2010 sp. zn. 1 To 37/2010.

V tretej časti, šiestej hlave Trestného poriadku o odvolaní a konaní o ňom (§ 306 až 329) v § 322 ods. 3 vete druhej Tr. por. sa premieta zásada zákazu reformatio in peius (t.j. zákaz zmeny k horšiemu), čo v praxi znamená zákaz zmeny napadnutého rozhodnutia v neprospech obžalovaného na podklade opravného prostriedku podaného len v jeho prospech. Preto súd rozhodujúci o odvolaní, ani súd, ktorému vec bola prikázaná, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, nemôže zmeniť rozhodnutie v neprospech osoby, ktorá ako jediná podala odvolanie alebo keď len v jej prospech bolo podané odvolanie inou oprávnenou osobou (pozri tiež § 327 ods. 2 Tr. por.) V zmysle § 322 ods. 3 vety druhej Tr. por. (rovnako v zmysle § 327 ods. 2 Tr. por.) za zmenu rozhodnutia v neprospech obžalovaného treba považovať zmenu v ktoromkoľvek výroku, ak zhoršuje postavenie obžalovaného a priamo sa ho dotýka. Nejde teda len o následky trestnej zodpovednosti v podobe trestu. Zmena k horšiemu, teda zmena v neprospech obžalovaného sa môže prejaviť najmä v skutkových zisteniach, napr. vo väčšom rozsahu spáchanej trestnej činnosti, v použitej právnej kvalifikácii, druhu a výmere trestu, druhu a forme ochranného opatrenia, ako aj v rozsahu spôsobenej škody.

Ustanovenie § 122 ods. 13 Tr. zák. pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. umožňuje posunúť dobu jeho páchania do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa alebo pokiaľ sa súd druhého stupňa neodobral na záverečnú poradu. Kým pokračovanie obvineného, resp. obžalovaného v zavinenom neplnení vyživovacej povinnosti do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa nepredstavuje skutkový ani právny problém, rozhodovanie odvolacieho súdu o odvolaní podanom výlučne v prospech obžalovaného, ktorý zavinené neplní svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť aj po prvostupňovom súdnom rozhodnutí, sa dostáva do konfliktu s princípom zákazu reformatio in peius.

Za zmenu v neprospech obžalovaného treba považovať aj rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bol páchatel' uznaný za vinného vo väčšom rozsahu ním spáchanej trestnej činnosti oproti pôvodnému rozhodnutiu, hoci táto zmena nemusí mať vplyv na právnu kvalifikáciu trestného činu, prípadne nie je spojená ani s uložením prísnejšieho trestu. Ak odvolací súd posunie dobu neplnenia vyživovacej povinnosti a s tým spojenú výšku

dlžného výživného určenú rozhodnutím súdu prvého stupňa, dochádza k zmene skutkových zistení v neprospech obžalovaného, teda k porušeniu zásady zákazu reformatio in peius.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené dôvody, s prihliadnutím i na písomné vyjadrenia všetkých uvedených krajských súdov a inštitúcií, dospelo v posudzovanej otázke k jednomyselnému záveru, že správne mu výkladu zákona zodpovedá právny názor uvedený v právnej vete tohto stanoviska.

16.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k rozdielnemu výkladu Trestného zákona v otázke výpočtu doby rozhodujúcej pre splnenie formálnej podmienky na podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu v prípade viacerých postupne uložených a nariadených trestov odňatia slobody, sp. zn. Tpj 38/2010, prijaté 6. decembra 2010.

„Pri postupne uložených, nariadených a ešte celkom nevykonaných trestov odňatia slobody pre výpočet doby rozhodujúcej pre splnenie formálnej podmienky podľa § 66 ods. 1 a § 67 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. je smerodajný súčet dĺžky týchto trestov a odsúdený musí ako podmienku pre možnosť podmiennečného prepustenia vykonať súčet pomerných častí všetkých dotknutých trestov, určených podľa právnej kvalifikácie skutkov v jednotlivých odsudzujúcich rozsudkoch v súlade s § 66 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. a § 67 Tr. zák.

Doba výkonu trestu odňatia slobody minimálne v takto určenej dĺžke je potom posudzovaná z hľadiska splnenia materiálnej podmienky podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. vo vzťahu ku všetkým dotknutým trestom“.

O d ô v o d n e n i e :

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rámci činnosti podľa § 21 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov na základe návrhu ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky z 15. apríla 2010, číslo 32452/09-60, podaného na podnet Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže, zistil rozdielny výklad a aplikáciu § 66 ods. 1 a § 67 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v otázke výpočtu doby rozhodujúcej pre splnenie formálnej podmienky pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu v prípade viacerých postupne uložených a nariadených trestov odňatia slobody v rozhodnutiach Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1 Pp 199/2007 a sp. zn. 3 Pp 64/2009.

Okresný súd Trnava uznesením zo 16. januára 2009, sp. zn. 1 Pp 199/2007, podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona žiadosť odsúdeného (ďalej tiež len ods.) F.K. o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

V odôvodnení citovaného uznesenia najmä uviedol, že ods. F. K. mal začiatok výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 42 mesiacov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Ts/03, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 2 To 113/05 dňa 13. februára 2007 a koniec výkonu trestu má mať 13. augusta 2008. Odsúdenému bola do výkonu trestu odňatia slobody započítaná väzba od 15. decembra 2002 do 15. decembra 2004. Ďalej má odsúdený začiatok výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 3 (troch) mesiacov, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Galanta sp. zn. 1 T 95/07 dňa 13. augusta 2008. Lehotu na podmiennečné prepustenie z výkonu tohto trestu má mať 28. septembra 2008 a koniec trestu má mať 13. novembra 2008.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že ods. F. K. splnil lehotu na podmiennečné prepustenie iba z prvého trestu a nie aj lehotu na podmiennečné prepustenie z druhého trestu, keď v zmysle § 101 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody tresty sa vykonávajú v poradí, v akom boli ústavu doručené nariadenia výkonu trestu. Pre každý vykonávaný trest odňatia slobody sa určuje lehota na podmiennečné prepustenie samostatne. Táto zákonná úprava je odlišná od predchádzajúcej právnej úpravy obsiahnutej v § 64 zákona č. 59/1965 Zb. o výkone trestu odňatia slobody, podľa ktorej postupne uložené a doteraz celkom nevykonané tresty sa považujú z hľadiska výkonu trestu za trest jediný. Podľa súčasnej právnej úpravy nie je možné spočítať dĺžku všetkých vykonávaných trestov odňatia slobody a z takto vypočítanej dĺžky trestu určiť jednu lehotu na podmiennečné prepustenie zo všetkých vykonávaných trestov odňatia slobody, ale je potrebné aby odsúdený postupne úplne vykonal všetky uložené tresty odňatia slobody, okrem posledného, z ktorého musí mať vykonanú polovicu.

Naproti tomu, Okresný súd v Trnave uznesením z 3. augusta 2009, sp. zn. 3 Pp 64/2009, podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona podmienienečne prepustil ods. M. Cs. z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu uložil Okresný súd Levice rozsudkom z 24. júla 2007 sp. zn. 3 T 123/2007 v trvaní 8 mesiacov pre trestný čin podľa § 348 ods. 1, písm. d/ Tr. zák., Okresný súd Komárno rozsudkom zo 4. júna 2007 sp. zn. 3 T 55/2007 v trvaní 6 mesiacov pre trestný čin podľa § 158 Tr. zák., Okresný súd Nové Zámky rozsudkom zo 6. februára 2006 sp. zn. 2 T 8/2006 v trvaní 10 mesiacov pre trestný čin podľa § 9 ods. 2 k § 247 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 určil súd skúšobnú dobu v trvaní 4 (štyroch) rokov.

V odôvodnení citovaného uznesenia okresný súd najmä uviedol, že ods. M. Cs. vykonával tri uložené vyššie uvedené nepodmienečné tresty odňatia slobody, a to jeden v trvaní 8 mesiacov, druhý v trvaní 6 mesiacov a tretí v trvaní 10 mesiacov. Podľa § 64 zákona č. 59/1965 Zb. z. o výkone trestu odňatia slobody, v znení neskorších predpisov, sa postupne uložené a nevykonané tresty považovali z hľadiska výkonu trestu za trest jediný. V súčasnosti platný zákon o výkone trestu odňatia slobody č. 475/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, takéto ustanovenie výslovne nemá a v § 101 ustanovuje, že tresty sa vykonávajú v poradí v akom boli ústavu doručené nariadenia výkonu trestu. Z tohto ustanovenia však nemožno bež ďalšieho vyvodit', že v prípade niekoľkých postupne uložených trestov odňatia slobody, musí odsúdený vykonať plnú výmeru všetkých, okrem posledného, z ktorého musí vykonať polovicu. Na základe kombinácie historicko-teleologického a logického výkladu dospel k záveru, že zo všetkých doteraz platných právnych predpisov upravujúcich podmienienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody na našom území od roku 1918 vyplýva, že postupne uložené tresty sa pre účely podmienienečného prepustenia považovali za trest jeden, teda sa ich výmery sčítavali. V tejto nadväznosti je potrebné interpretovať aj ustanovenie § 66 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého je podmienienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody možné v určitých prípadoch po výkone polovice trestu a v iných prípadoch po výkone dvoch tretín uloženého trestu.

V praxi môžu nastať situácie, keď jeden odsúdený bude mať nariadené tresty podľa zákona o výkone trestu odňatia slobody č. 59/1965 Zb. z. a iný odsúdený podľa zákona o výkone trestu odňatia slobody č. 475/2005 Z. z. Ak by sa prijal názor, že tresty nariadené a vykonávané podľa zákona č. 475/2005 Z. z. sa pre potreby rozhodovania o podmieniennom prepustení nesčítavajú, vznikli by dve nerovnaké skupiny odsúdených, z ktorých by skupina vykonávajúca trest podľa skoršieho zákona, bola zvýhodnená. Na základe uvedených argumentov okresný súd dospel k záveru, že všetky postupne nariadené (a nevykonané) tresty odňatia slobody sa pre potreby podmienienečného prepustenia sčítavajú a polovica vykonaného trestu sa určí z tohto súčtu. Tento názor má oporu aj v rozhodnutí Krajského súdu v Trnave z 26. marca 2009 sp. zn. 6 Tos 25/2009, v ktorom je konštatované, že i po 1. januári 2006 zostáva použiteľný judikát č. R 30/1974, podľa ktorého sa „polovicou trestu pri postupne uložených trestoch odňatia slobody rozumie polovica doby zodpovedajúca súčtu trestov odňatia slobody postupne uložených, prípadne zmiernených na základe rozhodnutia prezidenta republiky.“

Na odstránenie rozdielného výkladu ustanovení § 66 ods. 1 písm. a/, písm. b/, § 67 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, piatej časti, bodu 9 Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2010 č. Spr 1321/2009 a čl. 17 ods. 4 písm. d/ Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, trestnoprávnemu kolégiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu citovaných ustanovení Trestného zákona v otázke výpočtu doby rozhodujúcej pre splnenie formálnej podmienky na podmienienečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu v prípade viacerých postupne uložených a nariadených trestov odňatia slobody.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa čl. 15 ods. 3 citovaného rokovacieho poriadku požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovanej otázke Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, krajské sudy v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Ústavný súd SR, právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, katedru trestného práva trnavskej univerzity v Trnave, Akadémiu PZ v Bratislave, Ministerstvo vnútra SR a Slovenskú advokátsku komoru.

Žiadosti o vyjadrenie vyhovel krajské sudy v Banskej Bystrici, Trenčíne, Trnave, Žiline, Prešove a v Nitre, Ministerstvo spravodlivosti SR, Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo vnútra SR a Katedra trestného práva trnavskej univerzity v Trnave.

Krajské sudy, ktoré žiadosti o písomné vyjadrenie vyhovel, aj Ministerstvo spravodlivosti SR, Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo vnútra SR a katedra trestného práva trnavskej univerzity v Trnave za správne a zákonu zodpovedajúce považujú právny názor vyjadrený v rozhodnutí Okresného súdu Trnava z 3. augusta 2009. sp. zn. 3 Pp 64/2004.

Z ustanovenia § 101 zákona č. 475/2005 Z.z., ktoré rieši otázku v akom poradí sa vykonávajú viaceré postupne uložené tresty odňatia slobody, nevyplýva, že pre každý vykonávaný trest odňatia slobody sa určuje lehota na podmienené prepustenie samostatne, t.j., že uložené tresty sa pre podmienky podmieneného prepustenia nesčítajú a odsúdený musí vykonať plnú výmeru všetkých trestov odňatia slobody okrem posledného, z ktorého musí vykonať polovicu (resp. dve tretiny alebo tri štvrtiny uloženého trestu).

Pokiaľ Trestný zákon v ustanovení § 66 ods. 1 obsahuje direktívu o výkone trestu (a nie aj o postupne uložených a bezprostredne po sebe vykonaných trestov) treba takúto formuláciu v jednotnom čísle chápať ako výraz stavu, keď nie je vzhľadom k tomu istému charakteru trestu, t. j. trestu odňatia slobody, potrebné uvedené situácie rozlišovať. Naopak, takéto rozlíšenie by viedlo k nezmyselnému znásobovaniu konaní o žiadostiach o podmienené prepustenie a k plynutiu skúšobnej doby, určenej pri podmienenom prepustení podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. počas výkonu v poradí nasledujúceho trestu odňatia slobody a možnému súbežnému plynutiu viacerých takto určených skúšobných dôb. Z okolností, že v zákone o výkone trestu odňatia slobody v aktuálnom znení (z. č. 475/2005 Z. z. v znení zák. č. 93/2008 Z. z.) nie je vyjadrená ani téza o povahe výkonu postupne uložených trestov ako jediného trestu vyplýva len to, že nie je potrebné vykonať zo súčtu dĺžky týchto trestov pomernú časť, zodpovedajúcu najprísnejšiemu z odsúdení pri ich kategorizácii podľa § 66 a § 67 v nadväznosti na § 10 a § 11 Tr. zák.

Na uvedených záveroch nič nemení okolnosť, že v čase rozhodovania o podmienenom prepustení už odsúdený niektorý z trestov, ktorých pomerná časť sa započítava do minimálnej doby potrebnej pre možnosť podmieneného prepustenia, vykonal, a teda podľa výroku rozhodnutia o podmienenom prepustení sa z tohto trestu neprepúšťa, resp. ak zároveň v takomto prípade pri niektorom z trestov, z ktorých sa odsúdený podmienené prepúšťa, nie je z hľadiska administratívneho vykazovania dáta jeho nástup ešte splnená podmienka výkonu pomernej časti tohto trestu podľa § 66 ods. 1 alebo podľa § 67 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. V súhrne totiž v prípade rozhodnutia o výkone zvyšku trestu (t. j. trestov) podľa § 68 ods. 2 Tr. zák. vykoná odsúdený v plnom rozsahu zvyšok celkovej dĺžky výkonu trestu odňatia slobody, tvorenej súčtom dĺžok postupne uložených a nariadených trestov. Výsledok je teda rovnaký ako pri samostatnom podmienenom prepustení z výkonu trestu každého z dotknutých trestov.

Ako podporné ustanovenie k uvedeným záverom vyznieva § 407 ods. 3 Tr. por. podľa ktorého „ak je pri postupne uložených trestoch odňatia slobody ustanovený rôzny spôsob výkonu trestu, určí spoločný spôsob výkonu postupne uložených trestov súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva“. Výrok o „spoločnom výkone trestu odňatia slobody“ zjednocuje pre účely ich výkonu postupne uložené tresty do trestu jedného. Okrem toho – rozhodujúcou pre zodpovedanie riešenej otázky nie je zmena zákona o výkone trestu odňatia slobody, ale skôr úprava ukladania ďalšieho trestu. Obdobne ako do 1. januára 2006, aj v súčasnosti platí, že ak súd odsudzuje páchateľa za trestný čin, ktorý spáchal predtým než bol trest uložený skorším rozsudkom vykonaný a ukladá mu trest rovnakého druhu, nesmie tento trest spolu s doteraz nevykonanou časťou trestu uloženého skorším rozsudkom prevyšovať najvyššiu výmeru dovolenú týmto zákonom pre tento druh trestu (§ 43 veta prvá Tr. zák.) Predovšetkým s poukazom na túto zákonnú úpravu doterajšia súdna prax vyvodila záver, že u trestov, ktoré sú odstupňovateľné, je medzi novouloženým trestom a nevykonaným trestom uloženým skorším rozsudkom resp. jeho nevykonanou časťou, pokiaľ ide o tresty rovnakého druhu, tak úzky vzťah, že z hľadiska ich výkonu a rozhodovania o nich sa na tieto hľadí ako na jeden trest.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené dôvody a s prihliadnutím i na písomné vyjadrenia uvedených súdov a inštitúcií, zaujalo k posudzovanej otázke stanovisko, že správne výkladu zákona zodpovedá právny názor uvedený v právnej vete tohto stanoviska.

17. ROZHODNUTIE

I. Odvolacia námietka obvinenej osoby, že chce vykonať trest odňatia slobody v Českej republike, kde spáchala trestnú činnosť, je z hľadiska rozhodovania o uznaní cudzieho rozhodnutia podľa ustanovení V. časti, III hlavy, prvého dielu Trestného poriadku (§ 515 až § 521) právne irelevantná.

II. Podmienka obojstrannej trestnosti v zmysle § 516 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nie je naplnená, ak inkriminovaný skutok, skúmaný in concreto, je výslovne viazaný na rozhodnutie príslušného orgánu cudzieho štátu a vzťahuje sa výlučne na územie tohto štátu. Uznanie takéhoto rozhodnutia s tým, že aj v treste vyhostenia, uloženého súdom cudzieho štátu, sa bude pokračovať na území Slovenskej republiky by znamenalo vyhostenie občana Slovenskej republiky z jej územia, čo je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (č.l. 23 ods. 4).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. januára 2010, sp. zn. 2 Urto 1/2010).

Uvedeným rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky o odvolaní T.K proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 10. decembra 2009, sp. zn. 4 Ntc 4/09 rozhodol tak, že podľa § 518 ods. 4 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil.

Podľa § 515 ods. 2 písm. b/ Tr. por. vyslovil, že rozsudok Okresného súdu v Zlíne z 18. augusta 2008, sp. zn. 34 T 85/2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Brne, pobočky v Zlíne z 8. januára 2009, sp. zn. 6 To 601/2008 v časti, ktorou bol občan Slovenskej republiky T.K. uznaný za vinného v bodoch 1 až 13 z pokračovacieho trestného činu krádeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 1 písm. b/ písm. e/, ods. 2 Tr. zák. Českej republiky a v bodoch 9 a 13 pokračovacieho trestného činu poškodzovania cudzej veci spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 257 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. Českej republiky, sa uznáva na území Slovenskej republiky.

Podľa § 517 ods. 1 Tr. por. za to uložil T.K. podľa § 212 ods. 3 a § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 28 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. na výkon trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Z o d ô v o d n e n i a :

Citovaným rozsudkom Krajský súd v Trnave na základe návrhu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (§ 518 ods. 1 Tr. por.) uznal podľa § 515 ods. 2 písm. b/ Tr. por. na území Slovenskej republiky právoplatný rozsudok Okresného súdu v Zlíne z 18. augusta 2008, sp. zn. 34 T 85/2008, v spojení s uznesením Krajského súdu v Brne, pobočky v Zlíne z 8. januára 2009, sp. zn. 6 To 601/2008, ktorým bol T.K., občan Slovenskej republiky, nar. X, trvale bytom S., M. ul., t.č. vo výkone trestu odňatia slobody vo väznici Leopoldov v inej trestnej veci, uznaný za vinného z pokračovacieho trestného činu krádeže formou spolupáchatelstva podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 1 písm. b/, e/, ods. 2 Tr. zákona Českej republiky, pokračovacieho trestného činu poškodzovania cudzej veci spáchaný formou spolupáchatelstva podľa § 9 ods. 2, § 257 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zákona Českej republiky a z trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. b/ Tr. zákona Českej republiky.

Za to bol odsúdený podľa § 247 ods. 2, § 35 ods. 1 Tr. zák. Českej republiky k úhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 28 mesiacov a pre jeho výkon podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zákona Českej republiky bol zaradený do väznice s ostrahou.

Podľa § 57 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Českej republiky mu bol uložený aj trest vyhostenia z územia Českej republiky na dobu 3 rokov.

Krajský súd v Trnave citovaným rozsudkom zároveň podľa § 522 ods. 2 Tr. por. rozhodol, že vo výkone trestu na území Slovenskej republiky sa bude pokračovať bez jeho premeny s tým, že T.K. pre výkon trestu odňatia slobody zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zákona do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie T.K. ako osoba oprávnená podľa § 518 ods. 4 Tr. por.

V písomných dôvodoch odvolania uviedol, že nenamieta dĺžku (výmeru) trestu ani zaradenie pre jeho výkon do skupiny so stredným stupňom stráženia. Žiadal však, aby trest mohol vykonať v Českej republike, kde spáchal trestnú činnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie T.K. je opodstatnené, aj keď z iných dôvodov.

Odvolacia námietka T. K., že chce trest vykonať v Českej republike, kde spáchal trestnú činnosť, je z hľadiska rozhodovania o uznaní cudzieho rozhodnutia právne irelevantná. V spomenutom konaní podľa tretej hlavy, prvého dielu Trestného poriadku krajský súd správne skúmal len splnenie podmienok podľa § 515 ods. 1 a § 516 Tr. por. Z týchto ustanovení nevyplýva, že by v „uznávacom konaní“ mal krajský súd prihliadnuť na skutočnosť, že odsúdený chce trest vykonať v štáte v ktorom spáchal trestnú činnosť. Iná situácia by samozrejme bola, keby prvostupňový súd o uznaní cudzieho rozhodnutia rozhodoval podľa druhého a tretieho oddielu tretej hlavy Trestného poriadku, t.j. o prevzatí a odovzdaní odsúdeného z Českej republiky na výkon trestu odňatia slobody v Slovenskej republike, kde sa vyžaduje súhlas osoby, ktorá bola cudzozemským rozhodnutím právoplatne odsúdená. Takéto konanie je však samostatným konaním odlišným od konania o uznaní cudzieho rozhodnutia a nevzťahuje sa teda na predmetnú trestnú vec, a preto najvyšší súd túto odvolaciu námietku nemohol v tomto konaní riešiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri plnení svojej revíznej povinnosti ďalej zistil, že krajský súd návrh Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky správne identifikoval ako rozhodnutie podľa § 515 ods. 2 písm. b/ Tr. por., ktoré môže byť predmetom uznania. Tiež dospel k správne mu zisteniu, že jeho uznaniu nebráni žiadna z okolností uvedených v § 516 ods. 1 písm. a/, b/ a písm. d/ až j/ Tr. por.

Krajský súd sa však nedostatočne vysporiadal s tým, či rozhodnutie českého súdu spĺňa v celom rozsahu aj podmienku uvedenú v § 516 ods. 1 písm. c/ Tr. por. t.j., či trestné činy, pre ktoré bol T.K. uložený trest sú trestnými činmi nielen podľa právneho poriadku odsudzujúceho štátu, ale aj právneho poriadku Slovenskej republiky.

T. K. bol citovaným rozsudkom Okresného súdu v Zlíne v spojení s uznesením Krajského súdu v Zlíne uznaný za vinného z pokračovacieho trestného činu krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 1 písm. b/, písm. e/, ods. 2 Tr. zákona Českej republiky v jednočinnom súbehu s trestným činom poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zákona na tom skutkovom základe ako sa aj uvádza v citovanom rozsudku.

O tom, že tieto trestné činy spĺňajú podmienky § 516 ods. 1 písm. c/ Tr. por., t.j. podmienku obojstrannej trestnosti, nemá žiadnu pochybnosť ani najvyšší súd.

Iná situácia nastala však pri aplikácii citovaného ustanovenia Trestného poriadku ohľadne trestného činu marenia úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. b/ Tr. zákona Českej republiky, ktorým bol T.K. už uvedeným rozsudkom uznaný za vinného na tom skutkovom základe, že sa v Zlíne a inde na území Českej republiky zdržiaval od decembra 2007 napriek tomu, že mu bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu v Hodoníne zo 16. novembra 2005, sp. zn. 1 T 628/2005, uložený trest vyhostenia na dobu päť rokov.

Krajský súd pri preskúmaní toho či boli splnené podmienky uznania uvedeného cudzieho rozhodnutia ohľadne tohto trestného činu podľa § 516 ods. 1 písm. c/ Tr. por. bol povinný skúmať jednak po formálnej stránke či predmetný trestný čin je trestným činom aj podľa právneho poriadku Slovenskej republiky bez ohľadu na jeho pomenovanie, ale zároveň, aj či skutok takto z právneho hľadiska kvalifikovaný môže vôbec byť trestným činom podľa právneho poriadku Slovenskej republiky t.j., či napĺňa znaky skutkovej podstaty tohto trestného činu podľa Trestného zákona Slovenskej republiky.

Pri zisťovaní tejto otázky bol konajúci súd povinný prihliadať len na skutok in concreto t.j. na skutok, ktorý je obsahom rozsudku, ktorý je predmetom uznania na území Slovenskej republiky a ktorý nie je oprávnený v žiadnom prípade meniť nielen čo sa týka obsahu, ale ani jeho právneho posúdenia.

Z uvedeného potom plynie v konkrétnom prípade, že trestnému činu marenia úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. b/ Tr. zákona Českej republiky zodpovedá podľa právneho poriadku Slovenskej republiky trestný čin marenia úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona, t.j. tohto trestného činu sa v Slovenskej republike dopustí ten, kto bez povolenia, alebo vážneho dôvodu sa zdržiava na území Slovenskej republiky, hoci mu bol uložený trest vyhostenia.

Pokiaľ teda vezmeme do úvahy konkrétny skutok, pre ktorý bol T.K. odsúdený v Českej republike, je zrejmé že uvedený skutok nemôže byť trestným činom podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nenaplnia znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 348 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona, pretože je výslovne viazaný na rozhodnutie príslušného orgánu Českej republiky, ktoré sa vzťahuje na územie Českej republiky.

Uvedený trestný čin teda nespĺňa podmienky obojstrannej trestnosti podľa § 516 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a krajský súd citovaný rozsudok českého súdu pre tento trestný čin nemohol uznať na území Slovenskej republiky.

Podľa § 517 ods. 1 Tr. por. cudzie rozhodnutie sa uzná tak, že trest v ňom uložený slovenský súd nahradí trestom, ktorý by mohol uložiť, ak by v konaní o spáchanom trestnom čine rozhodoval. Slovenský súd nesmie pritom uložiť trest prísnejší, ako bol trest uložený v cudzom rozhodnutí, ani ho premeniť na iný druh trestu.

Podľa § 517 ods. 2 Tr. por. ak dĺžka trvania a druh trestu odňatia slobody uloženého uznávaným cudzím rozhodnutím sú zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky, súd v rozhodnutí o uznaní súčasne rozhodne, že sa bude vo výkone trestu uloženého cudzím rozhodnutím pokračovať v Slovenskej republike bez jeho premeny podľa odseku 1. Tento postup je vylúčený, ak súd uzná cudzie rozhodnutie len pre niektorý z viacerých trestných činov, ktorých sa cudzie rozhodnutie týka.

V tomto prípade teda krajský súd nemohol rozhodnúť tak, že cudzie rozhodnutie uznal ako celok a s tým, že vo výkone trestu sa bude pokračovať na území Slovenskej republiky bez jeho premeny, pretože na to neboli splnené podmienky uvedené v citovanom ustanovení § 517 Tr. por.

Krajský súd totiž jednak nemohol už z vyššie uvedených dôvodov uznať rozhodnutie českého súdu aj pre skutok právne kvalifikovaných ako trestný čin marenia úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. Českej republiky a okrem toho uznanie tohto rozhodnutia tak, že v treste na území Slovenskej republiky sa bude pokračovať bez jeho premeny by znamenalo zároveň aj uznanie trestu vyhostenia, ktorý bol T.K. uložený predmetným rozsudkom českého súdu. Uznanie cudzieho rozhodnutia aj v tomto smere je však už neprípustné, lebo v konečnom dôsledku by znamenalo vyhostenie občana Slovenskej republiky z jej územia, čo je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (čl. 23 ods. 4).

Najvyšší súd tieto pochybenia krajského súdu preto napravil, zrušil podľa § 515 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok a rozhodol o uznaní predmetného rozsudku Českej republiky sám tak, že tento uznal na území Slovenskej republiky len pre pokračovací trestný čin krádeže spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 247 ods. 1 písm. b/, písm. e/, ods. 2 a trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 9 ods. 2, § 257 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. Českej republiky. Zároveň najvyšší súd Slovenskej republiky T.K. za uvedené trestné činy uložil trest rešpektujúc ustanovenie § 517 ods. 1 Tr. por. t.j., že uložený trest nesmie byť prísnejší ako trest, ktorý mu bol uložený rozsudkom českého súdu, ktorý sa má uznať v Slovenskej republike.

18. ROZHODNUTIE

Požiadavka „zákonného pomenovania“ trestného činu v zmysle § 163 ods. 3 Tr. por. vyžaduje, aby súd vo výroku o vine konkrétne určil druh trestného činu podľa kritérií uvedených v § 9 Tr. zák., t.j. „prečin“ alebo „zločin“, prípadne „obzvlášť závažný zločin“ (§ 11 ods. 3 Tr. zák.) a uviedol aj príslušné pomenovanie trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona.

(Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 23. júla 2008, sp. zn. 1 To 77/2008).

Krajský súd v Žiline uvedeným rozsudkom podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu v Žiline a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného M.H. uznal za vinného z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák. a za to ho odsúdil podľa vyššie uvedeného ustanovenia Trestného zákona s použitím § 38 ods. 3 a s prihliadnutím na § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) rokov – so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil obžalovanému aj trest zákazu činnosti vodiča akýchkoľvek motorových vozidiel na 6 (šesť) rokov a rozhodol aj o náhrade škody.

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie okresného prokurátora zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný M.H. uznaný za vinného zo spáchania zločinu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák. pre skutok uvedený vo výroku rozsudku okresného súdu. Bol mu za to uložený podľa § 149 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. j/, písm. l/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 4 roky. Na výkon trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Súd prvého stupňa zároveň uložil obžalovanému trest zákazu činnosti vodiča, t.j. zákaz riadiť akékoľvek motorové vozidlo na dobu 6 rokov a postupom podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil mu povinnosť nahradiť škodu poškodenému Š.B. vo výške 294 259 Sk.

Proti tomuto prvostupňovému rozsudku podali odvolanie (riadne a včas) okresný prokurátor a obžalovaný. Prokurátor sa domáhal zvýšenia trestu odňatia slobody zo 4 na 6 rokov a zamietnutia odvolania obžalovaného. Naproti tomu obžalovaný navrhol, aby krajský súd výmeru trestu odňatia slobody mimoriadne znížil podľa § 39 Tr. zák., ev., aby vec po zrušení napadnutého rozsudku vrátil okresnému súdu.

Hokejový klub D. T. pred rozhodnutím krajského súdu ponúkol záruku za nápravu obžalovaného s tým, aby „súd upustil od výkonu trestu“.

Poškodení J.B. a Š.B. navrhli, aby krajský súd odvolanie obžalovaného zamietol, neprijal ponúknutú záruku a vyhovel odvolaniu prokurátora. Záruku ponúknutú Hokejovým klubom D. T. navrhol neprijíť aj prokurátor krajskej prokuratúry.

Krajský súd na podklade podaných odvolaní preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku o treste a obžalovaným napadnutého aj výroku o vine a tiež aj správnosť postupu konania, ktoré rozsudku predchádzalo, prihliadnúc pritom i na chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a tak zistil, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné a odvolanie obžalovaného je dôvodné, ale pre iné skutočnosti, ako uviedol v odvolaní.

V prvom rade je potrebné uviesť, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní po poučení o možnosti podať proti vyhlásenému rozsudku odvolanie oznámil nasledovne: „Podávam odvolanie proti rozsudku“.

Po takomto vyjadrení obžalovaného bolo povinnosťou okresného súdu (§ 310 ods. 1 Tr. por.) vyzvať obžalovaného, aby spresnil, proti ktorým výrokom rozsudku podáva odvolanie, čo sa ale nestalo. Následne obžalovaný v písomnom odôvodnení odvolania (č.1.233-238) formálne uviedol, že odvolanie smeruje proti výroku o treste, pričom ale z obsahu odvolania je úplne zrejmé, že napadol aj výrok o vine.

Krajský súd preto rešpektujúc ustanovenie § 62 Tr. por., podľa ktorého sa podanie posudzuje vždy podľa obsahu aj keď je nesprávne označené, posúdil odvolanie obžalovaného ako odvolanie podané proti výroku

o vine a výroku o treste. V súlade s tým bol potom krajský súd povinný preskúmať správnosť a zákonnosť výroku o treste a výrok o vine v časti použitých zákonných ustanovení (§ 163 ods. 1 písm. c/, ods. 3 Tr. por.).

S ohľadom k tomu, že obžalovaný urobil na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom 22. apríla 2008 vyhlásenie o priznaní viny, podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. por. (č.1.212-213) súd druhého stupňa preskúmal i zákonnosť postupu okresného súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o prijatí vyhlásenia obžalovaného M. H. a zistil, že v tomto smere konal okresný súd správne a neporušil žiadne procesné ustanovenia. Priznanie viny bolo teda prijaté súdom prvého stupňa v súlade so zákonom a stalo sa nemenným.

Ani krajský súd, podobne ako okresný súd, nemal dôvodné pochybnosti o skutkových tvrdeniach uvedených v obžalobe a preto priznanie viny obžalovaným M. H. považoval za logicky dôsledok dôkazného stavu zisteného a prezentovaného prokurátorom v obžalobe.

Logickým dôsledkom rozhodnutia súdu prvého stupňa o prijatí vyhlásenia obžalovaného, že je vinný, bol aj ďalší postup súdu, keď nevykonal dokazovanie v rozsahu priznanej viny.

Nakoľko na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom nebolo vykonané dokazovanie súvisiace so skutkovými zisteniami obžaloby, nemohol ani krajský súd ako súd odvolací preskúmať, zasahovať, meniť, či prípadne spochybňovať skutkové zistenia a závery súdu prvého stupňa, prezentované vo výroku o vine v napadnutom rozsudku.

Krajský súd však bol povinný preskúmať právne posúdenie skutku z hľadiska správnosti použitých zákonných ustanovení pre označenie a kvalifikáciu súdeného skutku. V tejto časti krajský súd zistil, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil skutok ako zločin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák., keď správne ide o prečin (lebo usmrtenie, podľa uvedeného ustanovenia Tr. zák. je nedbanlivostným trestným činom už vo svojom základe).

V zmysle § 163 ods. 1 písm. c/ Tr. por. rozsudok musí obsahovať výrok rozsudku s uvedením zákonných ustanovení.

Podľa § 163 ods. 3 Tr. por. výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj s uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Podľa § 9 Tr. zák. sa trestným činom rozumie prečin a zločin. Nejde o samoučelné delenie trestných činov. Takéto delenie umožňuje presnejšie vyjadrenie ich rôznej závažnosti a škodlivosti, lepšie dokumentuje štruktúru evidovanej kriminality, podiel závažných trestných činov a ich pomer k menej závažnej kriminalite.

Pojem trestný čin má význam len z hľadiska teoreticko-praktických a výkladových dôvodov ako nadradený spoločný pojem pre prečin a zločin. Pre procesné účely je potrebné používať špeciálne pojmy a to pojmy prečin a zločin.

S ohľadom k vyššie uvedenému dospel krajský súd k záveru, že neoddeliteľnou súčasťou presného označenia trestného činu (§ 163 ods. 3 Tr. por.) vo výroku o vine pri jeho zákonomnom pomenovaní je uvedenie nielen jeho názvu (usmrtenie), ale aj druhu (prečin, zločin) v zmysle § 9 Tr. zák. Zrozumiteľnosť výroku o vine nemožno oslabovať uvádzaním nepresných údajov a aj preto považoval krajský súd za potrebné napraviť pochybenie okresného súdu v tomto smere.

Zákonné pomenovanie trestného činu v zmysle § 163 ods. 3 Tr. zák. je podľa názoru krajského súdu potrebné vykladať tak, že toto musí obsahovať určenie konkrétneho druhu trestného činu (§ 9 Tr. zák. - prečin alebo zločin) a názov súdeného trestného činu (usmrtenie...) tak, aby výrok o vine bol i v tejto časti jasný a zrozumiteľný. S ohľadom k špecifikácii druhov trestných činov je žiaduce, aby aj súdna prax reagovala na ust. § 9 Tr. zák. a aby sa pre procesné účely používali tam uvedené špeciálne pojmy prečin a zločin, namiesto všeobecného pojmu trestný čin. Význam presného označenia druhu trestného činu sa prejavuje v ďalších štádiách trestného konania (§ 66 Tr. zák.), či v ďalšom konaní po právoplatnosti rozsudku (napr. amnestia).

19. R O Z H O D N U T I E

V súdnom konaní podľa tretej časti Trestného poriadku – s výnimkou postupu podľa § 348 ods. 1 písm. a/Tr. por. – nemôže o väzbe zatknutého obvineného rozhodovať sudca, ako sudca pre prípravné konanie, pretože jeho procesná jurisdikcia, vymedzená § 10 ods. 3 Tr. por. končí podaním obžaloby (§ 10 ods. 15 alinea tretia Tr. por.); môže však o väzbe rozhodovať ako predseda senátu.

(Uznesenie Krajského súdu v Žiline zo 17. septembra 2008, sp. zn. 1 Tost 85/2008).

Vyššie uvedeným uznesením krajský súd podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil uznesenie Okresného súdu v Námestove z 30. augusta 2008, sp. zn. 5T 33/2008, o vzatí obžalovaného do väzby sudkyňou pre prípravné konanie a podľa § 79 ods. 1 Tr. por. obžalovaného V.B. prepustil z väzby na slobodu.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým uznesením sudkyňa pre prípravné konanie Okresného súdu Námestovo rozhodla podľa § 72 ods. 2 Tr. por. o vzatí do väzby obžalovaného V. B. z dôvodu § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. s tým, že väzba začala plynúť 30. augusta 2008 o 9.00 hod. a menovaný ju vykonáva v Ústave na výkon väzby v Ružomberku.

Svoje rozhodnutia sudkyňa pre prípravné konanie odôvodnila tak, že: „v danom prípade je dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku dôvodný, nakoľko obvinený sa úmyselne vyhýba trestnému konaniu, pretože aj napriek tomu, že dal súdu písomný sľub a bol mu oznámený termín pojednávania sa na tento nedostavil a jeho tvrdenie, že potvrdenie o práceneschopnosti zaslal na súd, nebolo preukázané, pretože sa v spise nijaká takáto písomnosť nenachádza. Z uvedeného dôvodu preto súd neuveril tvrdeniam obvineného, že sa nevyhýba trestnému konaniu, ale vzal ho do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku“.

Proti tomuto uzneseniu podal riadne a včas v zákonom stanovenej lehote sťažnosť obžalovaný a to priamo do zápisnice o jeho výsluchu vykonanom sudkyňou pre prípravné konanie pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby. Svoju sťažnosť neodôvodnil.

Krajský súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že sťažnosť obžalovaného je dôvodná.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že okresný prokurátor v Námestove podal 21. januára 2008 Okresnému súdu Námestovo obžalobu na V. B., za spáchanie prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. pre skutok podrobne rozvedený vo výrokovej časti obžaloby.

Vec bola pridelená na ďalšie konanie sudkyňi JUDr. G.K.

Procesná samosudkyňa vo veci vykonala hlavné pojednávania v dňoch 2. apríla 2008, 16. apríla 2008 a 2. júla 2008.

Dňa 7. júla 2008 samosudkyňa JUDr. G.K. vydala príkaz na zatknutie obžalovaného V. B. z dôvodu § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por., nakoľko tento sa opakovane nedostavoval na hlavné pojednávania.

Dňa 30. augusta 2008 po zatknutí obžalovaného V. B. na základe vydaného príkazu na zatknutie rozhodla Mgr. V.M. sudkyňa pre prípravné konanie o vzatí obžalovaného V. B. do väzby (č.l. 74-75) z dôvodu § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. s tým, že väzba začala plynúť 30. augusta 2008 o 9.00 hod.

Krajský súd konštatuje, že o väzbe obžalovaného rozhodol procesné nekompetentný - sudca pre prípravné konanie.

Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. vziať do väzby možno len obvinenú fyzickú osobu. Uznesenie o vzatí do väzby sa musí odôvodniť aj skutkovými okolnosťami. O väzbe rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

Podľa § 73 ods. 1 Tr. por., ak je daný niektorý z dôvodov väzby a obvineného nemožno predvolať, predviesť alebo zadržať a zabezpečiť jeho prítomnosť na výsluchu alebo na inom úkone vydá predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora príkaz, aby bol obvinený zatknutý.

Podľa § 73 ods. 6 Tr. por. o väzbe zatknutého obvineného rozhoduje súd* a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie uznesením.

Krajský súd pripomína, že v predmetnej veci už od 21. januára 2008 (podanie obžaloby) prebieha súdne konanie a nie prípravné konanie, preto o väzbe obžalovaného V. B. v žiadnom prípade nemohol rozhodovať sudca pre prípravné konanie.

Príslušný na rozhodnutie o väzbe obžalovaného V. B. bol súd, v tomto prípade procesná samosudkyňa JUDr. G. K. alebo podľa rozvrhu práce ju zastupujúci iný samosudca nie však sudca pre prípravné konanie.

S ohľadom k tomu, že v predmetnej veci o väzbe zatknutého obžalovaného rozhodol procesné nekompetentný sudca pre prípravné konanie, je nutné považovať doposiaľ vykonanú väzbu za zákonne aj ústavne neakceptovateľnú, čo znamená, že ďalšie trvanie väzby by nebolo podložené právnym titulom, ktorý by zabezpečil jej legitímnosť a legálnosť, a preto nemohol krajský súd sám rozhodnúť o väzbe obžalovaného v rámci konania o sťažnosti. Krajskému súdu neostávalo iné, len zrušiť nezákonné rozhodnutie okresného súdu a obžalovaného prepustiť z väzby na slobodu.

*novelou Tr. por. zákonom č. 5/2009 Z.z. s účinnosťou od 1. februára 2009 bolo v § 73 ods. 6 slovo „súd“ nahradené slovami „predseda senátu“.

20. ROZHODNUTIE

Od páchatel'a trestného činu, u ktorého sú dôvodné pochybnosti o jeho duševnom zdraví, nemožno reálne očakávať, že je, a bude schopný náležite realizovať svoje právo na obhajobu. Preto je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaručiť mu riadny a spravodlivý proces dôsledným rešpektovaním ustanovenia § 37 ods. 2 Tr. por. Ak tak policajt, prokurátor alebo súd nepostupujú už od zistenia okolností svedčiacich o dôvodoch povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Tr. por., porušujú zásadným spôsobom nielen právo obvineného na obhajobu, ale aj zásadu „rovnosti zbraní“, ktorá musí byť v každom štádiu trestného konania dodržaná a v konaní realizovaná.

(Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 5. decembra 2006, sp. zn. 1 Tpo 86/2006).

Krajský súd vyššie uvedeným uznesením podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil uznesenie Okresného súdu Martin z 10. novembra 2006, sp. zn. Tp 102/2006 o vzatí obvineného M.CH. do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a podľa § 79 ods. 1 Tr. por. prepustil obvineného z väzby na slobodu.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým uznesením Okresný súd Martin rozhodol o vzatí obvineného M. Ch. do väzby podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Proti tomuto uzneseniu podal riadne a včas sťažnosť obvinený, ktorú bližšie písomne neodôvodnil.

Na podklade podanej sťažnosti krajský súd podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia. Zistil tak, že sťažnosť obžalovaného je dôvodná.

Po splnení prieskumnej povinnosti krajský súd konštatuje, že rozhodnutie okresného súdu o vzatí obvineného do väzby nie je správne a zákonné.

Obvinený M. Ch. bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Martin, sp. zn. Tp 102/2006 z 10. novembra 2006 podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Väzba začala obvinenému plynúť 8. novembra 2006 o 14.50 h. a vykonáva ju v Ústave na výkon väzby v Ružomberku. Obvinený je stíhaný uznesením vyšetrovateľa ÚJKP OR PZ 886/OVK-MT-2006 z 8. novembra 2006 pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, ako je uvedené v uznesení o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia.

Z doposiaľ zabezpečených dôkazov, najmä z výpovedí poškodenej I. Ch., svedkýň V. Š. a Z. S., ale i z lekárskej správy o zraneniach poškodenej, vyplýva dôvodné podozrenie, že stíhaný skutok, právne posúdený ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., spáchal práve obvinený M. Ch. V tomto smere teda krajský súd nemá žiadne pochybnosti o dôvodnosti trestného stíhania menovaného.

Podľa § 37 ods. 2 Tr. por. obvinený musí mať obhajcu aj vtedy, ak to považuje súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt za nevyhnutné najmä preto, že majú pochybnosť o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať.

Z trestného spisu je zistiteľné, že obvinený sa od malička liečil na psychiatrii. Zo správy Psychiatrickej nemocnice v K. vyplýva, že u obvineného diagnostikovali nediferencovaný typ schizofrénie. Zo správy Psychiatrickej kliniky v M. vyplýva, že u obvineného ide o disharmonický vývoj osobnosti, osobnosť nezrelú s črtami emočnej nestability, impulzívny typ - Hyperkinetická porucha ťažkého stupňa v anamnéze. Zo správy MUDr. E. F. vyplýva, že obvinený bol pre duševnú poruchu a následné poruchy správania opakovane hospitalizovaný na psychiatrickej klinike. Obvinený nemá narušené základné psychické funkcie a uvedomuje si následky svojho konania.

Nadriadený súd je toho názoru, že od 9. novembra 2006, kedy sa orgány prípravného konania - policajti a prokurátor, ako aj sudca pre prípravné konanie dozvedeli o všetkých vyššie uvedených okolnostiach vznikla pochybnosť o duševnom zdraví obvineného a vyplynula nutnosť, aby obvinený mal obhajcu, a aby s obhajcom pokračovali v ďalších štádiách trestného konania.

Krajský súd pripomína, že väzba je zásadným zaisťovacím inštitútom a predstavuje výrazný zásah do základného práva jednotlivca na osobnú slobodu. Je nevyhnutné, aby obvinený na uplatnenie svojho práva na obhajobu mal obhajcu aj v tých prípadoch, keď sú pochybnosti o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať. Zásada práva na obhajobu vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por. je zásadou ústavnou (čl. 50 ods. 3 Ústavy SR) ako aj Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a vzťahuje sa na celé trestné konanie. Jej zabezpečenie je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní ako aj súdu, keďže právo na obhajobu je dôležitým predpokladom zistenia skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, ako aj predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zo záznamov i správ na č.l. 29-30, 31, 32, 33, ktoré zabezpečil už vyšetrovateľ vyplýva i toto: „Pacient - M. Ch., pre duševnú poruchu a následné poruchy správania opakovane hospitalizovaný na Psychiatrickej klinike v M., naposledy v júni 2006". Na hospitalizáciu bol odoslaný psychiatrom MUDr. E.F. s diagnózou: „Nediferencovaný typ schizofrénie". „Bol hospitalizovaný na Psychiatrickej klinike MFN v M. od 6. apríla 2006 do 19. apríla 2006 a od 6. júna 2006 do 30. júna 2006 s diagnózami „Adaptačná porucha" a „Emočne nestabilná porucha osobnosti - Hyperkinetická porucha ťažkého stupňa v anamnéze". „Na posúdenie rozpoznávacích a ovládacích schopností je potrebné požiadať o vypracovanie odborného posudku". Z takýchto správ vyplývajú veľmi vážne pochybnosti o kvalite duševného zdravia obvineného M. Ch. a už vyšetrovateľovi a prokurátorovi muselo byť zrejmé, že v ďalšom konaní bude úplne nevyhnutné zabezpečiť vyšetrenie duševného stavu obvineného.

Takéto informácie majú ale aj iný procesný dopad a to bezpodmienečnú nutnosť rešpektovať ust. § 37 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého musí mať obvinený obhajcu aj vtedy ak to považuje súd a v prípravnom konaní - prokurátor alebo policajti za nevyhnutné najmä preto, že majú pochybnosti o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať.

Ustanovenie § 37 ods. 2 Tr. por. obsahuje per analógiám všeobecnú subsidiárnu smernicu pre riešenie otázky, kedy obvinený musí mať obhajcu. Toto ustanovenie sa vzťahuje na celé trestné konanie pred vyšetrovateľom, prokurátorom, sudcom pre prípravné konanie i súdom.

S ohľadom k citovaným správam vznikli a boli aj dôkazne podložené pochybnosti o spôsobilosti obvineného M. Ch. náležite sa obhajovať a teda už 9. novembra 2006 vznikol u menovaného dôvod povinnej obhajoby v zmysle § 37 ods. 2 Tr. por.

Od páchatel'a trestného činu, u ktorého sú dané pochybnosti o kvalite duševného zdravia (to platí všeobecne, nielen v tomto prípade), nemožno dôvodne očakávať, že je a bude schopný aspoň primerane realizovať svoje právo na obhajobu, a práve preto je povinnosťou štátu zaručiť mu riadny a spravodlivý proces - práve dôsledným rešpektovaním ustanovenia § 37 ods. 2 Tr. por. Ak tak vyšetrovateľ či prokurátor neučinia už od vznesenia obvinenia, využívajú tak psychickú labilitu páchatel'a a porušujú zásadu „rovnosti zbraní", ktorá musí byť v každom štádiu trestného konania dodržaná a v samotnom procese realizovaná aj postupom podľa ustanovenia § 37 ods. 2 Tr. por.

Pri ustanovení obhajcu obvinenému v prípade povinnej obhajoby už v prípravnom konaní nie je možné postupovať tak váhavo, aby sa tým zmaril zmysel povinnej obhajoby, ale je nutné postupovať s čo najväčším urýchlením, aby sa obhajcovi zabezpečila reálna možnosť vykonávať svoje práva, najmä právo účasti pri výsluchu obvineného už od vznesenia obvinenia, v konkrétnej veci už pri výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na vzatie obvineného M. Ch. do väzby.

Po tom ako sa vyšetrovateľ, prokurátor i sudca pre prípravné konanie oboznámili s listinami o narušení duševného zdravia obvineného bolo ich povinnosťou ihneď - bezodkladne umožniť obvinenému realizovať právo na obhajcu zvolením si obhajcu resp. ustanovením obhajcu. Keďže tak neučinil vyšetrovateľ ani

prokurátor bolo povinnosťou sudcu pri prípravnom konaní ešte pred výsluchom obvineného M. Ch. zabezpečiť mu obhajcu v zmysle § 37 ods. 2 Tr. por. Nakoľko tak neučinil došlo pri výsluchu obvineného na Okresnom súde Martin, k nerovno-vážnemu a nespravodlivému stavu, keď sudca vypočúval psychicky narušeného jedinca za prítomnosti prokurátora znalého práva. Obvinenému boli tak vytvorené (zrejme nie úmyselne) absolútne nespravodlivé podmienky účasti na procesnom úkone, keď sa nemohol účinne a erudovane (prostredníctvom obhajcu) obhajovať.

Takýto postup vyšetrovateľa, prokurátora i sudcu pre prípravné konanie nemá nič spoločné so spravodlivým procesom tak ako to predpokladá čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a je nutné konštatovať, že bolo závažným spôsobom porušené právo obvineného M. Ch. na spravodlivý proces v dôsledku vážneho porušenia jeho práva na obhajobu v zmysle § 2 ods. 9 Tr. por., čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 3 písm. b/, c/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Za takéhoto stavu krajský súd uzatvára, že každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu a Dohovorom garantovaného práva na spravodlivý proces, z čoho tiež vyplýva, že nemožno neprávom dosahovať právo.

Výsluch obvineného M. Ch. pred sudcom pre prípravné konanie nebol vykonaný v súlade so zákonom, nakoľko minimálne sudca mal pred rozhodnutím dostatok času na ustanovenie obhajcu a teda nemožno tomuto úkonu, v konkrétnej veci prisúdiť postavenie neodkladnosti (takým by mohli byť napríklad rozhodnutie sudcu u ktorého možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a preto takýto dôkaz (výsluch obvineného) nemožno označiť za dôkaz získaný zákonným spôsobom a preto ani nemohol v ďalšom slúžiť ako podklad pre pozitívne rozhodnutie o návrhu prokurátora.

Zabezpečenie zásady práva na obhajobu je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu. Keďže právo na obhajobu je dôležitým predpokladom zistenia skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti ako aj predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Dôkazy s podstatnými procesnými nedostatkami sú absolútne neúčinné.

Sudca pre prípravné konanie v predmetnej veci rozhodol aj na podklade výsluchu obvineného, ktorý bol vykonaný v rozpore so zákonom a teda pri rozhodovaní vychádzal z absolútne neúčinného dôkazu a preto nemohol vydať zákonné a spravodlivé rozhodnutie.

Krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti obvineného nemohol prehliadnuť porušenie práva obvineného M. Ch. na obhajobu a preto musel nezákonné rozhodnutie okresného súdu zrušiť a obvineného M. Ch. prepustiť z väzby, aby tak nepretrvávalo ďalšie nezákonné zotrvávanie menovaného vo väzbe.

21. ROZHODNUTIE

I. Obvinený sa môže právne účinne vzdať práva na preštudovanie spisu až potom, keď policajť považuje vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie za skončené a jeho výsledky za postačujúce na podanie návrhu na obžalobu alebo na iné rozhodnutie a ako mu bol oznámený dátum, čas a miesto vykonania tohto úkonu. Ak sa obvinený vzdal práva na preštudovanie spisu, hoci neboli splnené uvedené požiadavky zákona, vzdanie sa tohto práva obvineným je právne neúčinné.

II. Nedodržanie kontradiktórneho postupu pri výsluchu svedkov, ktorí nie sú vo vzťahu k obvinenému osobami uvedenými v ustanovení § 130 Tr. por., nie je samo osebe dôvodom na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi podľa § 241 ods. 1 písm. c/ alebo podľa § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

III. Pre svedkov, ktorí nie sú vo vzťahu k obvinenému osobami uvedenými v ustanovení § 130 Tr. por., platí všeobecná povinnosť svedčiť podľa § 127 Tr. por. bez možnosti odprieť výpoveď podľa § 130 ods. 1 Tr. por., preto tiež nie je na mieste už v tomto štádiu preskúmania obžaloby alebo predbežného prejednávania obžaloby prejedukovať, že takíto svedkovia na hlavnom pojednávaní odmietnu vypovedať, zmenia výpovede, zomrú alebo sa na hlavné pojednávanie nedostavia.

(Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 11. augusta 2009, sp. zn. 1 To 90/2009).

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Krajský súd v Žiline uvedeným uznesením zamietol sťažnosť okresného prokurátora, podanú proti uzneseniu Okresného súdu Dolný Kubín z 3. júna 2009, sp. zn. 2 T 26/2009, ktorým súd prvého stupňa odmietol obžalobu prokurátora a vec mu vrátil postupom podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. por.

Z o d ô v o d n e n i a :

Okresný súd Dolný Kubín uznesením, sp. zn. 2T 26/2009 z 3. júna 2009 postupom podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. por. odmietol obžalobu prokurátora Okresnej prokuratúry v Dolnom Kubíne, sp. zn. Pv 99/2009 z 22. mája 2009 a vec vrátil prokurátorovi pre závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu.

Svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tým, že orgány činné v trestnom konaní porušili právo obvineného na obhajobu. V predmetnej veci boli výsluchy svedkov vykonané bez toho, aby bol obvinený upovedomený o ich vykonaní, čím mu bola reálne odňatá možnosť na výkon jeho práva na obhajobu. Súd svedecké výpovede týchto svedkov vyhodnotil ako nulitné, pretože ich nemožno považovať za dôkazy získané zákonným spôsobom. Za nezákonný postup, majúci charakter závažného procesného pochybenia v zmysle § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. por., považoval okresný súd i to, že obvinený nemal možnosť počas prípravného konania nazeráť do spisu, pretože o tomto práve nebol v zmysle § 69 Tr. por. poučený, ako i skutočnosť, že obvinený vyhlásil pri prvom výsluchu, že sa vzdáva práva preštudovať spis po skončení vyšetrovania, hoci vyšetrovanie ešte nebolo skončené apo tomto vyhlásení boli zabezpečené ešte ďalšie dôkazy.

Proti tomuto uzneseniu podal riadne a včas sťažnosť okresný prokurátor. V písomnom odôvodnení sťažnosti uviedol, že právny záver okresného súdu vyslovený v napadnutom uznesení nemá oporu v ustanoveniach Trestného poriadku, práva obvineného neboli v zmysle citovaných ustanovení zákona dotknuté, či porušené. Navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a uložil súdu prvého stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Krajský súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. por. správnosť napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo, a tak zistil, že sťažnosť okresného prokurátora nie je dôvodná, hoci niektoré jeho argumenty možno akceptovať.

Krajský súd zistil, že konanie, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu, bolo vykonané prvostupňovým súdom v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Výrok o odmietnutí obžaloby

a vrátení veci prokurátorovi na došetrenie zodpovedá stavu veci a zákonu, hoci podľa názoru krajského súdu je odmietnutie obžaloby v posudzovanej veci opodstatnené len z dôvodu závažných procesných nedostatkov spočívajúcich v neumožnení realizácie práv prináležiacich a vyplývajúcich obvinenému z ustanovení § 208 a § 69 Tr. poriadku.

Krajský súd sa stotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že neumožnenie práva preštudovať spis po skončení vyšetrovania v spojení s nepoučením obvineného o jeho práve nazerať do spisu podľa § 69 Tr. por. vykazuje znaky takého závažného procesného pochybenia, ktoré samo osebe odôvodňuje postup podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. poriadku.

Podľa § 208 ods. 1 veta prvá až tretia Tr. por., ak policajt považuje vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie za skončené a jeho výsledky za postačujúce na podanie návrhu na obžalobu alebo na iné rozhodnutie, umožní obvinenému, obhajcovi, poškodenému, jeho splnomocnencovi alebo opatrovníkovi v primeranej lehote preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania; týchto práv sa môžu tieto osoby výslovne vzdať, o čom musia byť poučené. Ak nejde o konanie podľa § 204 ods. 1 Tr. por., obvineného a obhajcu upozorní policajt na práva podľa prvej vety najmenej tri dni vopred. Túto lehotu možno s ich súhlasom skrátiť.

Podľa § 208 ods. 2 Tr. por. o úkonoch, využití alebo odmietnutí práv podľa § 208 ods. 1 Tr. por. vykoná policajt záznam do spisu.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť vrátane významu priznania a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Právo na preštudovanie celého spisového materiálu po skončení vyšetrovania zakotvené v ustanovení § 208 Tr. por. je významnou súčasťou práva obvineného na jeho obhajobu. To vyplýva aj z rozsahu oprávnení obvineného a ďalších osôb uvedených v citovanom zákonnom ustanovení vrátane práva podať návrhy na doplnenie vyšetrovania, čo musí byť uvedené v zázname o preštudovaní spisu. Tento inštitút slúži zároveň aj na preverenie procesného postupu vo vyšetrovaní a citeľne napomáha naplneniu zásady zistenia skutkového stavu v takej kvalite, ktorá vylučuje dôvodné pochybnosti. Preto významu tohto inštitútu musí zodpovedať aj prístup orgánov činných v trestnom konaní a súdu tak, aby bol reálne v plnom rozsahu naplnený, čo sa v danom prípade nestalo.

V danom prípade orgán činný v trestnom konaní (policajt – vyšetrovateľ) svojim postupom neposkytol obvinenému reálnu možnosť uplatniť jeho zákonné právo vyplývajúce mu z ustanovenia § 208 Tr. poriadku.

Vo všeobecnosti možno povedať, že jednotlivé zákonom deklarované práva nie je možné realizovať bez „súčinnosti“ a aktívneho konanie orgánov činných v trestnom konaní (súdu), ktoré sú povinné ich realizáciu umožniť spôsobom zodpovedajúcim a predpokladaným zákonom, pričom je len na subjekte, ktorému uvedené právo prináleží, či toto využije alebo nie. Jednotlivé úkony smerujúce k umožneniu realizácie týchto práv (t.j. upovedomenia, oznámenia a pod.) preto musia byť špecifikované a konkretizované, čo do miesta, času, resp. inej konkretizácie, pričom okamih tejto konkretizácie – upovedomenie musí bezprostredne predchádzať momentu, v ktorom to – ktoré právo možno reálne využiť. Uvedenému nasvedčuje i znenie ustanovenia § 208 ods. 1 Tr. por. v zmysle ktorého je povinnosť policajta umožniť obvinenému a osobám tam uvedeným preštudovanie spisu viazaná na čas – okamih, keď považuje vyšetrovanie za skončené a jeho výsledky postačujúce na podanie návrhu na obžalobu, či iné rozhodnutie.

Je v rozpore nielen s citovaným zákonným ustanovením, ale i so zásadami logiky, aby uvedenú povinnosť – umožnenie preštudovania spisu, mohol policajt splniť v skoršom – prvotnom štádiu trestného stíhania, z ktorého dôvodu potom všeobecné zákonné poučenie dané pri prvom procesnom úkone príslušnému subjektu nemožno považovať za reálne umožnenie realizácie tohto práva. Poučovacia povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu týkajúca sa obvineného sa vzťahuje na všetky štádiá trestného konania, pričom obvinený musí byť vždy poučený o tých právach, ktoré mu v danom štádiu trestného konania prináležia. V každom prípade však treba rozlišovať všeobecné poučenie dané pri prvom kontakte – pri prvom procesnom úkone poučeným subjektom od dania možnosti na uplatnenie týchto práv, ktorou vlastne dochádza k zrealizovaniu

(uskutočneniu) toho, čo bolo v rámci všeobecného poučenia len formálne deklarované. Pokiaľ v čase dania všeobecného poučenia nie je možné právo, na ktoré sa poučenie vzťahovalo, využiť, nemožno sa ho ani vzdať.

Na tomto mieste je potrebné si uvedomiť, že tak využitie ako i vzdanie sa procesných práv je viazané k určitému okamihu a termínu. Vzdanie sa práva predtým, ako ho možno reálne uplatniť, považuje krajský súd za predčasné a tým i právne neúčinné. Vyhlásenie poučovaného subjektu, ktorým sa vzdáva práva, uplatnenie ktorého je podmienené istými skutočnosťami, ktoré nastanú niekedy neskôr, nemôže poučujúci subjekt v tomto štádiu konania ani prijať a tým sa zbaviť povinnosti, ktorá mu v súvislosti s umožnením uplatnenia tohto práva vzniká. V tejto súvislosti krajský súd uvádza, že ani prípadná snaha o zrýchlenie trestného stíhania nemôže byť na ujmu uplatnenia práv obvineného, či iného subjektu trestného konania.

V predmetnej veci sa obvinený I. T. vzdal práva na preštudovanie spisu už 19. apríla 2009, v deň, kedy mu bolo oznámené obvinenie a kedy bol prvýkrát vypočutý, pričom všetky podstatné procesné úkony boli vykonané až po jeho výsluchu. Policajti vykonávajúci skrátené vyšetrowanie logicky i právne nemohol už pri prvom procesnom úkone považovať skrátené vyšetrowanie za skončené, pričom k dispozícii nemal ani žiadne jeho výsledky (výsluchy svedkov vykonal neskôr), a preto nemohol v tomto štádiu konania postupovať podľa § 208 ods. 1 Tr. poriadku.

Ak sa teda obvinený vzdal práva v čase, keď dokonca nebol ešte ani vypočutý, ide o vzdanie sa práva na preštudovanie spisu absolútne neúčinné a irelevantnosť takéhoto vyjadrenia obvineného znásobuje aj tá skutočnosť, že policajti obvinenému neoznámili dátum, čas a miesto, kedy mienil umožniť preštudovanie spisu. Obvinený sa môže právne účinne vzdať práva na preštudovanie spisu až potom, ako mu bol oznámený dátum, čas a miesto vykonania tohto úkonu a v okamihu, keď policajti považuje skrátené vyšetrowanie za skončené a jeho výsledky za postačujúce...

V danom prípade sa tak nestalo, a preto došlo k porušeniu ustanovenia § 208 ods. 1 Tr. poriadku.

S právom na obhajobu úzko súvisí i právo obvineného nazerať do spisu v zmysle § 69 Tr. poriadku. Právo na prístup k spisu, ktoré je *expressis verbis* zakotvené v ustanovení § 69 Tr. por., možno implicitne vyvodiť i z čl. 6 ods. 3 písm. b/ Dohovoru (t.j. z práva obvineného mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby), ktorý obvinenému priznáva právo mať k dispozícii na účely preukázania svojej nevinoty alebo zníženia trestu všetky významné skutočnosti, ktoré zozbierali alebo mohli zozbierať kompetentné orgány.

V danom prípade obvinenému nebolo dané ani len všeobecné poučenie o tomto jeho práve vyplývajúcom mu z ustanovenia § 69 Tr. poriadku.

Pokiaľ ide o ďalší dôvod vrátenia veci prokurátorovi na došetrenie, spočívajúci v reálnom odňatí možnosti na výkon práva obvineného na obhajobu, ku ktorému odňatiu malo dôjsť tým, že v predmetnej veci boli výsluchy svedkov vykonané bez toho, aby bol obvinený o ich vykonaní riadne upovedomený, v dôsledku čoho sú tieto výpovede nulitné, pretože ich nemožno považovať za dôkazy získané zákonným spôsobom, s týmto sa krajský súd za danej situácie ako s dôvodom na odmietnutie obžaloby nestotožnil.

Čo sa týka výkladu a poňatia práva obvineného na obhajobu v súvislosti s aplikáciou § 213 Tr. por., krajský súd odkazuje na to, čo, opierajúc sa o Dohovor, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva i rozhodnutia krajského súdu, uviedol v odôvodnení napadnutého uznesenia súd prvého stupňa. Krajský súd k tomuto aj s ohľadom na zameranie sťažnosti prokurátora poznamenáva i nasledovné:

Policajti pri výsluchu obvineného, vykonanom 19. apríla 2009, tohto poučil aj podľa § 213 Tr. por. o tom: „že policajti môže povoliť účasť obvineného na vyšetrowacích úkonoch a umožniť mu vypočúvaným svedkom klásť otázky v prípade, že je predpoklad, že ich výsluch nebude možný v konaní pred súdom“.

Po takomto poučení obvinený vyhlásil: „Vzdávam sa práva účasti iných výsluchov svedkov“.

Takéto vyjadrenie obvineného nemôže zbaviť a ani nezbavilo policajta povinnosti riadne upovedomiť obvineného o úkone, v tomto prípade o vykonaní výsluchov svedkov – M.M., E.M. a J.M., pretože táto

povinnosť policajtovi vyplýva priamo zo zákona (§ 34 ods. 4 Tr. por., § 213 Tr. por., § 263 ods. 3 písm. a/, ods. 4 Tr. por.).

Obvinený, resp. jeho obhajca, musí mať vždy reálnu možnosť realizovať svoje právo na obhajobu a je len na ňom, či ho využije. Tu si treba uvedomiť, že obvinený môže realizovať svoje právo na obhajobu – vyjadrené jeho účasťou na výsluchu svedka a možnosťou klásť mu otázky, až potom, ako bol riadne upovedomený o čase a mieste vykonania výsluchu konkrétneho svedka.

Iba všeobecné poučenie obvineného podľa § 213 Tr. por. je nedostatočné na to, aby sa obvinený mohol právne vzdať práva účasti na výsluchoch vypočúvaných osôb, pretože nezohľadňuje povinnosť policajta, vyplývajúcu mu z ustanovenia § 213 ods. 3 Tr. por., ktorú musí aplikovať vo vzťahu k obvinenému, ktorý nemá obhajcu, a nezohľadňuje ani povinnosť podľa § 263 ods. 3 písm. a/, ods. 4 Tr. por. Spomenuté zákonné ustanovenia spolu úzko súvisia a musia byť aplikované v jednote a nie izolované. Iba tak možno docieľiť, aby výsluch svedka bol súladný nielen s naším Trestným poriadkom, ale aj s Dohovorom.

Policajt preto musí obvinenému včas - v primeranom predstihu oznámiť dátum, čas a miesto vykonania úkonu a meno svedka, ktorého bude vypočúvať. Až po takomto upovedomení sa môže obvinený právne účinne vzdať práva účasti na výsluchu už konkrétneho svedka.

Krajský súd pripomína, že obvinený musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď svedka. Vyvodzovať právne dôsledky z výpovede svedka, ktorému obvinený nemohol klásť otázky, ktorého nemohol vypočuť alebo dať vypočuť, je neprípustné, pretože jeho právo na obhajobu by bolo skrátené takým spôsobom, ktorý je nezlučiteľný z čl. 6 Dohovoru (vec Unterpetinger verzus Rakúsko – rozsudok z 24. novembra 1986, vec Kostovski verzus Holandsko – rozsudok z 20. novembra 1999, vec Luca verzus Taliansko - rozsudok z 27. februára 2001, vec Craxi verzus Taliansko - rozsudok z 5. decembra 2002 a ďalšie).

Krajský súd v súvislosti s ustanovením § 213 Tr. por. uzatvára, že výpovede svedkov M. M., E. M. a J. M. nebude možné v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní prečítať postupom podľa § 263 ods. 3 Tr. por., nakoľko neboli vykonané kontradiktórne a obvinený nebol riadne upovedomený o dni, čase a mieste vykonania týchto úkonov; preto sa ani nemohol právne účinne vzdať práva účasti na výsluchoch menovaných svedkov.

Nakoľko však ide o svedkov, ktorí nie sú vo vzťahu k obvinenému osobami uvedenými v ustanovení § 130 Tr. por., platí pre nich všeobecná povinnosť svedčiť podľa § 127 Tr. por., bez možnosti odoprieť výpoveď podľa § 130 ods. 1 Tr. por., a preto nemožno už v tomto štádiu konania (predbežné pojednanie obžaloby) prejudikovať a predpokladať, že svedkovia na hlavnom pojednávaní odmietnu vypovedať, zmenia výpovede, zomrú alebo sa na hlavné pojednávanie nedostavia.

Okrem nedodržania kontradiktórneho postupu pri vykonávaní výsluchov menovaných svedkov boli tieto inak vykonané v súlade so zákonom a nemožno ich považovať za nulitné už v tomto štádiu konania. Nedodržanie kontradiktórnosti sa totižto „naplno“ môže prejaviť až v súdnom konaní, a preto ako podklad na podanie obžaloby a jej prijatie súdom na ďalšie konanie je možné tieto dôkazné prostriedky akceptovať. Tu si však treba uvedomiť, že prokurátor sa s takýmito dôkaznými prostriedkami vystavuje riziku „zrútenia“ obžaloby, ak nastane niektorá zo situácií uvedených v § 263 ods. 3 Tr. poriadku.

V súvislosti s konštatovaním (ne)zákonnosti výsluchov svedkov ako dôvodu na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie krajský súd ďalej dodáva, že účelom preskúmania obžaloby nie je riešiť otázku viny obvineného rozborom a zhodnotením dôkazov spôsobom ako na hlavnom pojednávaní. Podľa obsahu spisu však treba hodnotiť výsledky prípravného konania z toho hľadiska, či odôvodňujú postavenie obvineného pred súd (V 10/1980). Vrátenie veci prokurátorovi je opodstatnené vždy vtedy, keď súd nemá vzhľadom na priebeh a výsledky prípravného konania dostatočný a spoľahlivý podklad na riešenie základnej otázky, či je obvinený postavený pred súdom dôvodne. Ak ide o taký nedostatok, ktorý nie je prekážkou pre záver o dôvodnosti obžaloby, a ktorý sa dá odstrániť v konaní pred súdom, nie je namieste vec vrátiť prokurátorovi na došetrenie.

Dôkazná núdza spôsobená nepoužiteľnosťou usvedčujúcich dôkazov zaobstaraných v prípravnom konaní vedie v konaní pred súdom k vyhláseniu oslobodzujúceho rozsudku. K odmietnutiu obžaloby podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. por. by podľa názoru krajského súdu dôkazná núdza mohla viesť vtedy, ak by bola

absolútna, t.j. ak by neexistoval ani jediný zákonným spôsobom získaný dôkazný prostriedok odôvodňujúci postavenie obvineného pred súd, resp. podstatný usvedčujúci dôkaz, o ktorý sa opiera obžaloba, by bol získaný nezákonne. Unesenie dôkazného bremena a „udržanie obžaloby“ je v každom prípade úlohou prokurátora, ktorý by už v procese získavania dôkazov v prípravnom konaní mal dbať na ich zákonnosť a ďalšiu použiteľnosť.

V predmetnej veci boli podkladom na podanie obžaloby samousvedčujúca sa výpoveď obvineného I. T., ktorý sa ku skutku kladenému mu za vinu v celom rozsahu priznal a spáchanie skutku oľutoval a výpovede troch svedkov (poškodenej M. M.; svokry poškodenej - E. M. a svokra poškodenej - J. M.). Obvinený i títo svedkovia boli k veci vypočutí v ten istý deň (19. apríla 2009), pričom výsluchy svedkov nasledovali za výsluchom obvineného.

V štádiu predbežného prejednanja obžaloby ide o dostatočné a presvedčivé množstvo dôkazných prostriedkov potvrdzujúcich dôvodnosť podania obžaloby, a preto si krajský súd neosvojil argumenty súdu prvého stupňa o vrátení veci prokurátorovi aj z dôvodu „nezákonného získania dôkazov - výpovedí svedkov“.

22.

ROZHODNUTIE

Žaloba na ochranu osobnosti podaná obžalovaným v občianskoprávnom súdnom konaní proti predsedníčke senátu, ktorý pojednáva trestnú vec obžalovaného, sama osobe nespĺňa zákonné podmienky uvedené v § 31 ods. 1 Tr. por. na jej vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej veci.

(Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 24. septembra 2010, sp. zn. 2 Tos 42/2010).

Krajský súd v Nitre vyššie uvedeným uznesením podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. z podnetu sťažnosti okresného prokurátora, zrušil napadnuté uznesenie Okresného súdu Nitra zo 17. septembra 2010, sp. zn. 6T 49/2009 a podľa § 31 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že predsedníčka senátu JUDr. L.K. nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v označenej trestnej veci obžalovaného.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým uznesením Okresný súd Nitra, ako súd I. stupňa, podľa § 31 ods. 1 Tr. por., s použitím § 32 ods. 3 Tr. por. rozhodol, že predsedníčka senátu JUDr. L.K. je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej proti K.K., nar. X, v B.N.B.; trvale bytom Č.L. č. X., t.č. v Ústave na výkon väzby Nitra.

Súd prvého stupňa toto rozhodnutie odôvodnil tým, že obžalovaný K.K. (ďalej len „obžalovaný“) opakovane vzniesol námietku zaujatosti voči predsedníčke senátu JUDr. L.K., naposledy dňa 17. septembra 2010 na hlavnom pojednávaní. Jej dôvodom bolo, že na predsedníčku senátu podal civilnú žalobu na ochranu osobnosti dňa 16. septembra 2010 na Okresnom súde Nitra, vedenú pod sp. zn. 12C/228/2010 a z týchto dôvodov žiadal jej vylúčenie z prejednávania jeho veci, keďže má pochybnosti o jej nestrannosti a nezaujatosti.

Po preskúmaní spisového materiálu dospel súd prvého stupňa k záveru, že v predmetnej veci je daný dôvod pre pochybnosti o zaujatosti predsedníčky senátu voči obžalovanému z dôvodov, že predsedníčka senátu sa už v uznesení zo dňa 27. mája 2010 vyjadrila, že sa cíti byť zaujatá, pretože obžalovaný na ňu podal trestné oznámenie, ktoré bolo prešetrované Úradom boja proti korupcii - Západ. Táto ďalšia vznesená námietka je opakovaným vystúpením proti osobe predsedníčky senátu, u ktorej vzhľadom na súčasne podanú žalobu na ochranu osobnosti ako i vyššie uvedené skutočnosti by mohli vzniknúť pochybnosti o jej nezaujatosti.

Proti tomuto uzneseniu, v zákonom určenej lehote, podal sťažnosť okresný prokurátor v Nitre. V jej písomnom odôvodnení poukázal na to, že námietka zaujatosti obžalovaného, ktorú podal proti predsedníčke senátu s tým, že podal na ňu žalobu na ochranu osobnosti, nie je dôvodom na jej vylúčenie, pretože nespĺňa podmienky uvedené v § 31 ods. 1 Tr. por., pretože ničím nebol preukázaný taký vzťah resp. pomer k obžalovanému aký vyžaduje hore citované ustanovenie Trestného poriadku. Uplatnenie tohto inštitútu podľa § 31 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu alebo pomeru preukázaná. Pokiaľ ide o samotnú žalobu na ochranu osobnosti, táto je založená v podstate len na tom, že obžalovaný sa cíti byť diskriminovaný rozhodnutiami predsedníčky senátu o jeho väzbe v predmetnej veci. Mal za to, že dôvod námietky zaujatosti sa týka výslovne rozhodovacej činnosti senátu Okresného súdu Nitra ohľadom väzby obžalovaného. Bol toho názoru, že táto námietka zaujatosti okrem iného nebola podaná včas, resp. bez meškania, pretože všetky uznesenia, kde bolo rozhodované o väzbe, boli obžalovanému vyhlásené. To, že obžalovaný podal žalobu na ochranu osobnosti, je iba realizácia jeho práva podľa § 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 194 ods. 1 Tr. por. zrušil.

Krajský súd v Nitre, ako súd nadriadený, na základe riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou, v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por., preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, aj konanie predchádzajúce tomuto výroku napadnutého uznesenia a dospel k záveru, že podaná sťažnosť je dôvodná.

Ako to vyplýva z predloženého spisového materiálu, v prejednávanej veci obžalovaný prvýkrát vzniesol námietku zaujatosti proti predsedníčke senátu dňa 1. februára 2010, o ktorej súd I. stupňa nekonal z dôvodu, že nebola vznesená bezodkladne.

Následne vzniesol obžalovaný námietku zaujatosti proti predsedníčke senátu dňa 26. apríla 2010. Jej obsahom bolo to, že podal trestné oznámenie Úradu boja proti korupcii - Západ, na základe ktorého bola predsedníčka senátu dňa 19. mája 2010 vypočutá v procesnom postavení svedka. Keďže táto námietka bola opakovaná z tých istých dôvodov, o ktorej sa nekoná, nadriadený súd, na podklade sťažnosti podanej okresným prokurátorom, zrušil uznesenie súdu I. stupňa, ktorým bola predsedníčka senátu vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej trestnej veci.

Dňa 20. júla 2010 podal obžalovaný návrh na odňatie jeho trestnej veci Krajskému súdu v Nitre i Okresnému súdu v Nitre, ktorý odôvodňoval tiež podaním trestného oznámenia na predsedníčku senátu súdu I. stupňa a jej oznámením zaujatosti s poukazom na § 31 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 18. augusta 2010, sp. zn. 3Ndt 11/2010 rozhodol, že trestná vec obžalovaného sa Krajskému súdu v Nitre neodníma.

Následne Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 26. augusta 2010, sp. zn. 2Nto 6/2010 rozhodol podľa § 31 ods. 1 Tr. por., že sudcovia Okresného súdu Nitra nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej trestnej veci obžalovaného a zároveň podľa § 23 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že trestná vec obžalovaného sa Okresnému súdu Nitra neodníma.

Podľa § 31 odsek 1 Tr. por., z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediálny úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Nadriadený súd v tejto súvislosti poukazuje i na ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediaciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorých je sudca pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje neustranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

Podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Výnimka z článku 48 ods. 1 Ústavy je možná len v prípade splnenia zákonných podmienok uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por. a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Účelom týchto ustanovení o vylúčení sudcu je upevniť dôveru účastníkov konania a verejnosti v neustrannosť postupu súdov a sudcov. Preto zákon vylučuje z vykonávania úkonov sudcov, u ktorých možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti z dôvodov taxatívne vymenovaných v citovaných ustanoveniach.

Pomer sudcu k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka zákonodarca explicitne nedefinoval, ale z platnej judikatúry a ustálenej súdnej praxe vyplýva, že ním je najmä pomer príbuzenský, švagrovský, druha a družky, úzko priateľský a podobne. Z dikcie slova "najmä" vyplýva, že nemožno vylúčiť ani existenciu iného pomeru spôsobilého vyvolať odôvodnené pochybnosti o nezáujatosti sudcu k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka.

K osobnej zaujatosti sudcu môže dôjsť len vtedy, ak je vzťah sudcu k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Tr. por. takej vnútornej kvality a intenzity, že sudca nie je spôsobilý rozhodnúť neustranne a nezávisle a tento vzťah by sa takým mohol javiť aj navonok.

Pomer sudcu k veci môže spočívať napríklad v tom, že sám sudca alebo jemu blízka osoba boli prejednávanou vecou poškodení alebo boli jej svedkom. Z dikcie zákona, ale aj povahy problému vyplýva, že prejednávanou vecou sa rozumie skutok a všetky faktické okolnosti s ním súvisiace, pričom pomer vylúčeney

osoby musí mať celkove konkrétnu podobu, musí mať osobný charakter, aby mohol byť dostatočne vážnym dôvodom podmieňujúcim vznik pochybností o schopnosti takej osoby pristupovať k veci a k úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Nemôže ísť preto o pomer abstraktného rázu.

V zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. sudcu možno teda vylúčiť z vykonávania úkonov v konkrétnej veci len celkom výnimočne a zo závažných dôvodov, ktoré by mu zjavne bránili rozhodnúť objektívne, nezaujato a spravodlivo v súlade so zákonom, pre jeho vzťah k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka.

Žaloba na ochranu osobnosti podaná obžalovaným v občianskom súdnom konaní proti predsedníčke senátu, preto sama osebe nemôže opodstatniť vylúčenie predsedníčky senátu z vykonávania úkonov trestného konania, pretože nevyhnutnou súčasťou profesionality sudcu je to, aby bol schopný, napriek takejto žalobe, podanej so zjavným zámerom, rozhodnúť nestranné, zákonne a spravodlivo v trestnej veci, ktorá mu bola pridelená na rozhodnutie náhodným výberom pomocou technických prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky do jednotlivých senátov, v ktorej sa stala zákonnou sudkyňou na prerokovanie veci v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

K dôvodom sťažnosťou napadnutého uznesenia ohľadne osobnej zaujatosti predsedníčky senátu je potrebné navyše uviesť, že jej bola zverená rozhodovacia právomoc, ktorá má svoje špecifikum v tom, že dala súhlas na svoje zvolenie do funkcie sudkyne, že práve ona je oprávnená a zároveň aj povinná prejednávať a rozhodovať jej pridelené veci zákonom predpísaným spôsobom a že výkon funkcie sudcu predpokladá u nej taký vysoký stupeň profesionality, ktorá je i v takomto prípade zárukou jej nestrannosti a nezaujatosti. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani už spomínaná žaloba na ochranu osobnosti.

Nadriadený súd z uvedených dôvodov, po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre vylúčenie predsedníčky senátu JUDr. L.K. z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej trestnej veci v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. ako na to správne poukázal prokurátor, pretože skutočnosti uvádzané obžalovaným v námietke zaujatosti vznesenej proti predsedníčke senátu, nezakladajú dôvody v zmysle citovaného ustanovenia pre jej vylúčenie.

23. ROZHODNUTIE

Konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu v zmysle § 39 ods. 4 Tr. zák. je osobitným procesným trestnoprávnym spôsobom konania, predstavujúcim také špeciálne mechanizmy, ktoré nie sú kompatibilné s ustanovením § 38 ods. 8 Tr. zák. Preto na schválenie navrhovaného trestu súdom podľa § 39 ods. 4 Tr. zák. nie je možné aplikovať ustanovenie § 38 ods. 8 veta za bodkočiarkou Trestného zákona.

(Uznesenie Najvyššieho o súde Slovenskej republiky z 5. júna 2008, sp. zn. 2 Tošs 1/2008)

Najvyšší súd podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol sťažnosť obvineného P. S. proti uzneseniu Špeciálneho súdu z 5. decembra 2007, sp. zn. BB-4 T 34/07, ktorým odmietol návrh dohody prokurátora s obvineným P.S. o vine a treste.

Z o d ô v o d n e n i a:

Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru, Inšpekčný odbor Západ zo dňa 3. marca 2007, číslo ČVS: UIS-56/IOZ-V-2007 bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a súčasne bol podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku ako obvinený stíhaný poručík P. S. pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v súbehu so zločinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, aký je uvedený v skutkovej vete výrokovej časti citovaného uznesenia (č.l. 3 zväzku I/ trestného spisu).

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor) uzavrel dňa 16. novembra 2007 pod číslom VII/1 Gv 30/07-16 dohodu o vine a treste s obvineným P. S. v takom rozsahu, aký je zřejmý zo zväzku II/ na č.l. 103-104 trestného spisu.

Na podklade predmetnej dohody o vine a treste podal dňa 16. novembra 2007 prokurátor pod číslom VII/1 Gv 30/07-17 na Špeciálny súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len Špeciálny súd) návrh na schválenie tejto dohody (č.l. 105-107 spisu), pričom v zmysle ustanovenia § 233 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku navrhol vydať dohodnutý rozsudok, ktorým má byť obvinený P. S. súdom uznaný za vinného zo spáchania zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v súbehu so zločinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 3. marca 2007 v čase okolo 02.00 hod. vo V. na S. ulici v čase výkonu hliadkovej služby kontroloval doklady potrebné na vedenie motorového vozidla vodiča F. B. vzťahujúce sa k vozidlu značky Š. F. zelenej farby, EČ: X., pričom bol upozornený na skutočnosť, že F. B. nie je držiteľom vodičského oprávnenia, následne vodiča vyzval, aby si sadol do služobného motorového vozidla, kde od F. B. žiadal vyplatenie hotovosti vo výške 4 000 Sk, pričom predmetnú hotovosť žiadal vyplatiť dňa 3. marca 2007 v čase o 17.00 hod. pri reštaurácii P. vo V., kde ju aj v uvedenom čase prevzal a napriek tomu, že F. B. porušil § 4 ods. 2 písm. b/ zákona číslo 315/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov, nevykonal o zistenom priestupku žiadny záznam v administratívnych pomôckach vedených na OO PZ V., čím porušil článok 26 Nariadenia prezidenta Policajného zboru číslo 17/2003, článok 11 odsek 5 a článok 12 odsek 13 Nariadenia prezidenta Policajného zboru číslo 10/2002 a § 9 ods. 1 zákona číslo 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, § 48 odsek 3 písm. a/ zákona číslo 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov policajného zboru v znení neskorších predpisov.

Súčasťou návrhu rozsudku bol výrok, ktorým podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 39 ods. 4 Trestného zákona a § 38 ods. 3 Trestného zákona má Špeciálny súd obvinenému P. S. uložiť trest odňatia slobody vo výmere tridsaťdva mesiacov a podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona ho má zaradiť na výkon trestu do väznice s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne mu má byť uložený podľa § 61 ods. 1 Trestného zákona aj trest zákazu činnosti spojený s výkonom funkcie verejného činiteľa na dobu päť rokov.

Senát Špeciálneho súdu na neverejnem zasadnutí konanom dňa 5. decembra 2007 podľa § 331 ods. 2 Trestného poriadku uznesením, č.k. BB - 4 T 34/2007-111 predmetný návrh dohody prokurátora s obvineným S. odmietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že predložený návrh v časti výroku o treste nezodpovedá zásadám ukladania trestu v zmysle ustanovenia § 34 Trestného zákona, a to predovšetkým s prihliadnutím aj na ustanovenie § 39 ods. 4 Trestného poriadku (správne má znieť Trestného zákona). Vychádzal z toho, že v zmysle § 39 ods. 4 Trestného zákona v konaní o dohode o uznání viny a prijatí trestu môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Trestná sadzba pri prísnejšie trestnom zločine prijímania úplatku podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona je daná v rozpätí od päť rokov do dvanásť rokov odňatia slobody, čo predstavuje v ďalšom číselnom vyjadrení spodnú hranicu šesťdesiat mesiacov a hornú hranicu stoštyridsaťštyri mesiacov (pri miernejšie trestnom zločine zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 2 Trestného zákona je sankcia štyri až desať rokov odňatia slobody).

Špeciálny súd dospel k záveru, že v konkrétnom prípade prokurátor nepostupoval správne, keď obvinenému navrhol uložiť trest odňatia slobody vo výmere tridsaťdva mesiacov, pričom pri tomto postupe nesprávne vychádzal z rozdielu medzi hornou a dolnou hranicou trestnej sadzby uvedenou v osobitnej časti Trestného zákona pri trestnom čine prijímania úplatku podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona, aplikujúc ustanovenie § 38 ods. 8 Trestného zákona. Súčasne vyslovil názor, že na predmetný prípad nemožno aplikovať ustanovenie § 38 ods. 8 Trestného zákona, pretože toto upravuje základné pravidlá pre znižovanie hornej hranice alebo zvyšovanie dolnej hranice trestnej sadzby podľa odsekov 3 až 6 ustanovenia § 38 Trestného zákona. Naproti tomu z ustanovenia § 39 ods. 4 Trestného zákona vyplýva, že v konaní o dohode o uznání viny a prijatí trestu môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby. Preto podľa názoru Špeciálneho súdu mal v postupe navrhovaného konania prokurátor pri výpočte a určení dolnej hranice trestnej sadzby zníženej o jednu tretinu prihliadať výlučne na túto dolnú hranicu základnej trestnej sadzby, uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona, pričom nemal brať žiaden ohľad na hornú hranicu trestnej sadzby.

V ďalšom sa Špeciálny súd zaoberal výpočtom poľahčujúcich i priťažujúcich okolností, poukázal na formálnu nesprávnosť záverov prokurátora o výpočte priťažujúcich okolností, avšak v sumáre zhrnul, že v prejednávacom prípade predsa len boli splnené všetky podmienky pre naznačený postup, pretože v súlade s prokurátorom možno uzavrieť, že v prejednávanej veci existuje prevaha poľahčujúcich nad priťažujúcimi okolnosťami.

Napokon Špeciálny súd uzavrel, že navrhovaná dohoda odporuje zákonu, nakoľko dolná hranica zníženej trestnej sadzby o jednu tretinu v danom prípade predstavuje hranicu štyridsať mesiacov odňatia slobody, čo zodpovedá zásadám ukladania trestu podľa § 34 Trestného zákona s prihliadnutím na ustanovenie § 39 ods. 4 Trestného zákona. Aplikovanie § 38 ods. 8 Trestného zákona (a ustanovenie o jednu tretinu zníženej dolnej hranice trestnej sadzby na tridsaťdva mesiacov) v tejto veci do úvahy neprichádza.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote sťažnosť obvinený P. S. V písomných dôvodoch sťažnosti, ktoré koncipovala jeho obhajkyňa navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Špeciálneho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie so stanoviskom, že návrh prokurátora zo dňa 16. novembra 2007 je zákonný a dôvodný.

Sťažovateľ sa nestotožnil s názorom Špeciálneho súdu v tom smere, že na posudzovaný prípad nemožno použiť aj ustanovenie § 38 ods. 8 Trestného zákona. Naopak považuje za správny postup prokurátora, aplikujúceho pre výpočet jednotretinového zníženia dolnej hranice trestnej sadzby ustanovenia § 329 ods. 2 Trestného zákona obe zákonné ustanovenia § 38 ods. 8 i § 39 ods. 4 Trestného zákona, čo v návrhu dohody správne stanovilo jednotretinové zníženie dolnej hranice trestnej sadzby na tridsaťdva mesiacov odňatia slobody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť i konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a tak zistil, že sťažnosť obvineného P. S. nie je dôvodná.

Špeciálny súd postupoval zákonne a správne, keď v zmysle § 331 ods. 2 Trestného poriadku odmietol návrh dohody o vine a treste zo dňa 16. novembra 2007, sp. zn. VII/1 Gv 30/2007-17 so stanoviskom, že takáto dohoda je vo vzťahu k proklamovanému trestu zrejme neprímeraná.

Správnym matematickým výpočtom dospel k záveru, že trestná sadzba pri prísnejšie trestnom čine prijímania úplatku podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona v predmetnej trestnej veci predstavuje rozpätie s dolnou hranicou päť rokov a hornou hranicou dvanásť rokov odňatia slobody, čo v inom číselnom výpočte predstavuje dolnú hranicu vo výmere šesťdesiat mesiacov a hornú hranicu vo výmere stoštyridsaťštyri mesiacov.

Podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby a v prípade trestných činov uvedených v odseku 3 písm. a/ trest odňatia slobody nie kratší ako dvadsať rokov.

V celom ustanovení § 39 Trestného zákona sú upravené výlučne podmienky na mimoriadne zníženie trestu pod jeho dolnú hranicu a špeciálne v odseku 4 je upravené obmedzenie, v rámci ktorého súd v špeciálnom spôsobe konania predstavujúcom konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu môže páchateľovi znížiť trest odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby maximálne o jednu tretinu.

Z dikcie tohto ustanovenia § 39 ods. 4 Trestného zákona je zrejmé, že sa jedná o špeciálne ustanovenie, vzťahujúce sa výlučne na dohodovacie konanie.

Za tohto stavu dospel Špeciálny súd k správne mu záveru, že aplikáciou § 39 ods. 4 Trestného zákona v predmetnej trestnej veci bude novou o jednu tretinu zníženou dolnou hranicou trestná sadzba štyridsať mesiacov trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky si osvojuje odôvodnené stanovisko i vyslovený právny názor Špeciálneho súdu, že na predmetnú trestnú problematiku nie je možné aplikovať súčasne aj ustanovenie § 38 ods. 8 Trestného zákona.

Podľa § 38 ods. 8 Trestného zákona zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby podľa odsekov 3 až 6 sa vykoná iba v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby; základom na zníženie alebo zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa nepoužije v prípadoch, keď v osobitnej časti zákona je ustanovený iba trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo doživotie.

Ako vyplýva z citácie vyššie uvedeného zákonného ustanovenia, toto upravuje základné pravidlá pre znižovanie hornej hranice alebo zvyšovanie dolnej hranice trestnej sadzby, teda prax a praktiku odlišnú od právnej praktiky stanovenej v § 39 ods. 4 Tr. zák. Ustanovenie § 38 ods. 8 Trestného zákona navyiac nepojednáva o špeciálnej oblasti konania o dohode o uznaní viny a prijatí trestu. V konečnom dôsledku iba, a to prakticky vecne i logicky, výlučne odkazuje na problematiku vyplývajúcu z úzko špecializovaných predchádzajúcich zákonných ustanovení upravených v zúženom rozsahu § 38 ods. 3 až odsek 6 Trestného zákona.

Všetky tieto odlišnosti odôvodňujú oprávnenosť nasledovného záveru: Konanie o dohode o uznaní viny a prijatí trestu v zmysle § 39 ods. 4 Trestného zákona je osobitným procesným trestnoprávnym spôsobom konania, predstavujúcim také špeciálne mechanizmy, ktoré nie sú kompatibilné s ustanovením § 38 ods. 8 Trestného zákona. Preto v posudzovanom prípade na schválenie navrhovaného trestu súdom podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona nie je možné aplikovať ustanovenie § 38 ods. 8 veta za bodkočiarkou Trestného zákona.

Na tejto skutočnosti podľa názoru senátu nič nemení ani gramatická stránka znenia § 38 ods. 8 Trestného zákona, kde sa uvádza za bodkočiarkou taká zovšeobecňujúca dikcia zákona, podľa ktorej základom na zníženie alebo zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Nezistiac preto podmienky na zmenu napadnutého uznesenia Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného P. S. ako nedôvodnú zamietol.

Takýto postup nie je prekážkou na eventuálne uzavretie novej dohody medzi prokurátorom a obvineným, avšak za dodržania zákonných podmienok.

24. ROZHODNUTIE

Ak obvinený podal odvolanie až po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania a v dôsledku toho odvolací súd nemohol preskúmať rozsudok súdu prvého stupňa, a preto odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. por. zamietol ako oneskorene podané, nie je proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie (§ 368 ods. 1 Tr. por.), okrem prípadu, ak by obvinený v dovolaní namietal, že odvolanie nebolo podané oneskorene, a preto je naplnený dovolací dôvod spočívajúci v zamietnutí riadneho opravného prostriedku bez splnenia procesnej podmienky na také rozhodnutie (§ 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por.).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. januára 2009, sp. zn.1 Tdo 2/2009)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 Tr. por. per analógiám odmietol dovolanie obvineného M. K. z dôvodu nenaplnenia zákonnej podmienky na jeho podanie podľa § 372 ods. 1 Tr. por.

Z o d ô v o d n e n i a:

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III z 10. mája 2007, sp. zn. 3 T 101/2006, bol obvinený M. K. uznaný za vinného z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods.1, ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, na tom skutkovom základe, že

dňa 30. októbra 2004 v D. na Z. ul. č. X., prostredníctvom J. G. prevzal od poškodeného P. K. za účelom vykonania opravy osobné motorové vozidlo zn. F. B., modrej metalízy, EVČ X., pričom od P. K. postupne prevzal za vykonanie opravy hotovosť vo výške 70 000 Sk, obvinený mal opravu vykonať najprv do konca roka 2004, neskôr do 30. augusta 2005, avšak uvedené vozidlo vrátil jeho majiteľovi dňa 18. septembra 2005 neopravené a chýbajúcim hákom ťažného zariadenia, 4 ks pneumatík s diskami zn. M., 2 ks plastových podbehov, zadným návesom zadného krytu na batožinový priestor, rovnako obvinený K. poskytnuté peniaze na opravu vozidla nevrátil, čím poškodenému P. K. spôsobil celkovú škodu vo výške minimálne 70 000 Sk.

Okresný súd za to obvinenému M. K. podľa § 248 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 uložil trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) mesiacov a jeho výkon mu podľa § 58 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 podmenečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 20 (dvadsať) mesiacov. Zároveň mu uložil povinnosť nahraďiť poškodenému P. K. škodu vo výške 70 000 Sk a so zvyškom nároku na náhradu škody odkázala tohto poškodeného na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený M. K. odvolanie, ktoré Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 16. októbra 2007, sp. zn. 4 To 90/07, podľa § 316 ods. 1 Tr. por. zamietol, ako odvolanie podané oneskorene, po uplynutí 15 dňovej zákonnej lehoty.

Proti tomuto uzneseniu (ako aj proti vyššie citovanému rozsudku Okresného súdu Bratislava III) podal obvinený M. K. prostredníctvom svojej obhajkyne dňa 6. októbra 2008, na Okresný súd Bratislava III, dovolanie. Uviedol v ňom, že rozhodnutie súdu o jeho vine je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Vykonaným dokazovaním podľa jeho názoru bolo totiž preukázané, že obvinený prevzal finančné prostriedky od poškodeného za účelom opravy motorového vozidla, pričom opravu zvolil takým spôsobom, že zakúpil iné motorové vozidlo takého istého typu, s tým, že náhradné diely z neho použije na opravu motorového vozidla poškodeného. Poškodený s takýmto spôsobom opravy nesúhlasil, odstúpil od ich vzájomnej zmluvy, neopravené motorové vozidlo si zobral späť a požadoval aj vrátenie sumy 70 000 Sk, čo obvinený odmietol urobiť, pretože za túto sumu nakúpil náhradné diely potrebné na opravu motorového vozidla. Z uvedených skutočností obvinený v odôvodnení podaného dovolania vyvodil záver, že v danom prípade jeho konanie nenaplnilo zákonné znaky trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

Vzhľadom na uvedené okolnosti obvinený v podanom dovolaní navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. zrušil právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Bratislava III z 9.

júla 2007, sp. zn. 3 T 101/06, ako aj následné uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 16. októbra 2007, sp. zn. 4 To 90/07, a aby vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predovšetkým skúmal, či podané dovolanie má všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a dospel k jednoznačnému záveru, že v danom prípade dovolanie obvineného M. K. nie je prípustné.

Jednou zo základných zákonných podmienok na podanie dovolania je podľa § 372 ods. 1 Tr. por. zásada, že dovolanie možno podať len vtedy, ak oprávnená osoba využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Z charakteru dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, a zo zákonom ustanovených podmienok na jeho podanie, možno jednoznačne vyvodiť záver, že vo vyššie citovanom zákonom ustanovení sa pod pojmom, že bolo o riadnom opravnom prostriedku rozhodnuté, má na mysli prípad, keď odvolací súd rozhodol o podanom odvolaní v merite veci. Rozhodne medzi tieto prípady, a teda ani za splnenie zákonnej podmienky na podanie dovolania v zmysle § 372 ods. 1 Tr. por., nemožno považovať prípad, keď odvolanie proti prvostupňovému rozsudku je podané oneskorene a odvolací súd ho z tohto dôvodu zamietne podľa § 316 ods. 1 Tr. por. V takomto prípade totiž odvolací súd nepreskúmava napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v rozsahu vymedzenom v ustanovení § 317 ods. 1 Tr. por. a nerozhoduje v merite veci, čo v podstate znamená, že sa nezaoberá vôbec skutkovými a právnymi otázkami alebo prípadnými pochybeniami napadnutého rozsudku alebo konania, ktoré mu predchádzalo.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k jednoznačnému záveru, že v danom prípade nebola splnená jedna zo základných podmienok na podanie dovolania zakotvená v ustanovení § 372 ods. 1 Tr. por., pretože obvinený M. K. síce využil svoje právo na podanie opravného prostriedku proti rozsudku prvostupňového súdu, tento však podal oneskorene, a preto bolo toto dovolanie zamietnuté, čo však nemožno považovať za rozhodnutie o opravnom prostriedku v merite veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyššie uvedených dôvodov dovolanie obvineného M. K. podľa § 382 per analogiam odmietol, pretože toto nie je prípustné.